

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederland tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574; in Nederlandsch-Indië tot den Hoofdvertegenwoordiger te SOLO. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 474 en 475. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Vereeniging „Oost en West“. — Tiende Indologische Leergang. — Ingezonden Stukken. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 3 tot 10 Augustus 1921.

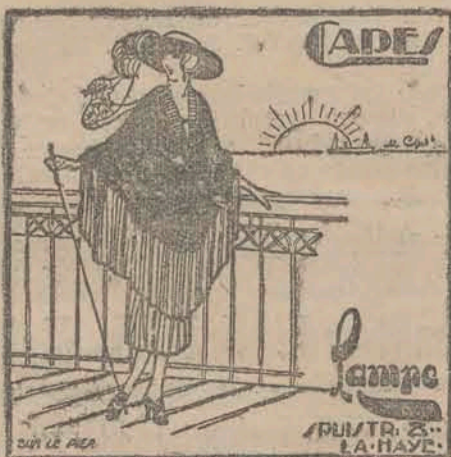
2. het steunen van alles, wat dienen kan om de welvaart in Oost- en West-Indië te bevorderen, bij name de ontwikkeling van de nijverheid, daaronder in het bijzonder ook begrepen de Inlandsche kunstnijverheid en huisvlijt.
3. het geven van raad wat betreft de plaatsing

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer A. J. GOOSZEN, Landrechter te Solo (Java).

van kinderen, die men voor hun opvoeding en onderwijs uit de Indië naar Europa wil zenden, of gezonden, dan wel daar achtergelaten heeft, en desverlangd het houden van toezicht over die kinderen;
4. het geven van raad omtrent reis, uitzet, inrichting, verblijf, onderwijs, medische hulp, inkopen en zoo voorts, aan naar Oost- of West-Indië vertrekkende of aldaar aangekomen personen;
5. het geven van raad wat betreft hotels, pensions, huisvesting, inrichting, onderwijs, medische

Ask your tailor for a „Richmona“

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
AMSTERDAM
Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943
„Algemeen Assurantiekantoor..“
AGENTEN GEVRAAGD.

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 ^{hoek} Heerengracht - Amsterdam

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Huis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
SERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

H **Hammond School en COPIERINRICHTING**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd. **S**

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige praktijk kunnen wij U het beste leveren, in de meest kostbare, maar ook in de eenvoudigste uitvoering. Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingeries - Bedlinnens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen
Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op iedere aanvraag franco.

Specialiteit: Tafel-, Bed- en Huishoudlinnens voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

P. J. VEELO & Z^{NEN}
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^a :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij   Stoffeerderij

Terwijl Gij rust, werken Uw ..... advertenties voor U .....

hulp, inkoop en zoo voorts, aan uit de Indië komende personen;

6. het behulpzaam zijn van degenen, wier belangen de vereeniging voorstaat, in het verkrijgen van werkzaamheden;

7. het medewerken met andere vereenigingen, welke in dezelfde richting werken als de vereeniging Oost en West;

8. het aanwenden van andere wettige middelen, welke aan het doel bevorderlijk kunnen zijn.

De vereeniging werkt door:

a. het uitgeven van „Het Koloniaal Weekblad“, dat, als Orgaan der Vereeniging, wenscht te zijn een betrouwbaar raadsman, ook door zijn advertenties, voor allen, zoowel Nederlanders als Indonesiërs, die gaan naar of komen uit, dan wel hier te lande belangstellen in onze overzeesche gewesten. Het is ook een vertolker voor de in de Indië heersche gevoelens en verwachtingen, verband houdend met de evolutiën op maatschappelijk en economisch gebied, een overzicht gevend van de geschriften handelend over Indië, en van vreemde koloniën en verre landen. Verder inlichtingen verstrekend over betrekkingen in 's lands en particulieren dienst. Het blad ligt ter lezing en raadpleging op de leestafels der Oost- en West-Indische mailboten, der voornaamste sociëteiten, hotels, café's en leesalen in Nederland, als in Oost- en West-Indië;

b. het uitgeven van een serie boekwerkjes, gevende uitvoerige inlichtingen over: Staats- en particuliere betrekkingen in onze overzeesche gewesten: Werkkring en Vooruitzichten;

c. eene leeszaal in het Gebouw Heulstraat 17, geopend van 10 uur vorm. tot 4.30 uur nam., waar ter raadpleging, lezing en inzage liggen de voornaamste Oost- en West-Indische week- en dagbladen en tijdschriften, periodieken en werken op koloniaal gebied;

d. eene Commissie tot bevordering der Nederlandsch Oost-Indische Nijverheid, Kunstnijverheid en Huisvlijt. In „Boeatan“, Heulstraat 19, vindt men eene permanente tentoonstelling met verkoop van Indische voortbrengselen op dit gebied, geopend van 10 uur v.m. tot 6 uur nam. Tel. Haag No. 4695;

e. eene Studie-Commissie, de leiding hebbende in het „Centraal Comité voor opleiding van Indische jongelieden“ en in verbinding staande met de van Gouvernementswege te Batavia ingestelde „Voorlichtingscommissie voor de opleiding van Indische Jongelieden in Nederland.“ Alle mogelijke inlichtingen betreffende steun aan studeerenden worden verstrekt door den heer G. J. Oudemans, Chef van het Bureau: Toezicht voor Studeerenden, Ministerie van Koloniën, en den gedelegeerde der commissie, den heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, te 's Hage, Tel. No. 1514 (Bur. Pr. Mauritsplein 23);

f. eene Commissie voor West-Indië, voor West-Indische aangelegenheden op maatschappelijk en economisch gebied;

g. eene Propaganda-Commissie, ten doel hebbende: de belangstelling in de koloniën te bevorderen door het houden of steunen van Koloniale Tentoonstellingen, het medewerken aan Jaarbeurzen en toetreding tot het lidmaatschap „Oost en West“ aan te moedigen;

h. een Fonds tot ondersteuning van personen, commissiën en instellingen, die aan steun behoefte hebben en in of voor Indië werken;

i. een Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden „Persinggahan“, van Boetzelaerlaan 2, te 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen, hulp en raad kunnen vinden. Directeur de heer F. de Munnik, Tel. Scheveningen No. 248;

j. een Tehuis voor Inlandsche Studenten, Prins Mauritsplein 23, Tel. Sch. 752. Directeur de heer J. C. Hietink;

k. een Informatie-Bureau, ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederlandsch Oost- of West-Indië, of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Secretaris de heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, Heulstraat 17, Tel. No. 4519. Bureau-uren 10 tot 12 v.m. en 2.30 tot 4 n.m.

Het soliedste en goedkoopste adres
voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

De Vereeniging werkt samen met de „Centrale Nationale Commissie“ en het „Centraal Comité voor Indische Lezingen en Leergangen“ en is lid van het „Algemeen Nederlandsch Verbond“, van het „Koloniaal Onderwijs Congres“, enz. enz.

Afdeelingen der Vereeniging zijn gevestigd te Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht; correspondent-schappen op verschillende plaatsen in Nederland en Oost-Indië. Hoofdvertegenwoordiger in Indië is de heer A. J. Gooszen, kolonel b. d., Landrechter te Solo (res. Soerakarta). Correspondenten in West-Indië zijn de heeren Fred. Oudschans Dentz te Suriname en H. Meerdink te Curaçao.

De Regeering erkent „Oost en West“ als: „eene instelling van algemeen nut“, op grond van het onbaatzuchtig streven om in 't belang van Moederland en Koloniën, moeilijkheden en bezwaren, voort-spruitende uit onbekendheid met toestanden in onze ver-afgelegen bezittingen, op te heffen en aan hen, die zich aldaar een toekomst willen scheppen, in alle opzichten de behulpzame hand te bieden.

OPROEP.

„Het koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang!“ was het woord van den stichter van „Oost en West“, van wijlen den kolonel G. E. V. L. van Zuylen en diens echtgenoot. Dat belang wordt in alle opzichten gediend door de Vereeniging „Oost en West.“ Om haar doel te bereiken heeft deze Vereeniging moreelen en materieelen steun noodig. Daarom treedt toe als lid of begunstiger van „Oost en West“, het eerste tegen eene bijdrage van ten minste f 5.— 's jaars, waarvoor men gratis het Koloniaal Weekblad ontvangt, het tweede tegen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste f 1.— als uiting van sympathie met het streven.

De Vereeniging „Oost en West“ kan slechts met macht en kracht werken, als velen, zeer velen als leden en begunstigers achter haar staan.

Daarom Indiërs, allen die belangstelt in Indië, vereenigt U, sluit U aan bij „Oost en West“!

„Eendracht maakt Macht“!

Tiende Indologische Leergang
12 September—10 December 1921.

Door het „Koloniaal Instituut“ is, overeenkomstig het in zijne statuten omschreven doel, een Indologische leergang ingericht ten dienste van hen, die eenige kennis wenschen op te doen omtrent Nederlandsch-Indië in verband met een toekomstigen werkkring daar te lande of in verband met den wensch om te worden ingeleid in enkele vakken van wetenschap, welke op Nederlandsch-Indië betrekking hebben.

Deze leergang kan bezocht worden door personen van verschillende leeftijd en met uiteenlopende vooropleiding, staande het ter beoordeeling van den, met de leiding belasten, hoogleeraar-directeur der afdeling Volkenkunde of iemand in staat geacht kan worden den leergang te volgen. In de eerste plaats is gedacht aan het bijbrengen van eenige kennis omtrent Nederlandsch-Indië aan hen, die bestemd zijn om te worden tewerkgesteld bij Indische ondernemingen van handel, landbouw en nijverheid, maar ook andere belangstellenden zullen den leergang kunnen volgen. Het is bekend, dat hoe langer hoe meer de wenschelijkheid blijkt om eenigszins onderlegd omtrent plaatselijke toestanden en verhoudingen een werkkring in de koloniën te aanvaarden. Van regeeringswege is er herhaaldelijk de nadruk op gelegd, dat de opleiding der assistenten op de ondernemingen van landbouw en

Centraal-Apotheek DE KOEDOE
Fredèrik Hendriklaan 166   Tel. S. 1053

ALLE RECEPTEN worden
tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden
Opgericht 1838 te 's-HERTOGENBOSCH
Opgericht 1838
 DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.— — GERESEERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.
 DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

lijverheid te wenschen overlaat en dat een juiste wijze van optreden tegen de Oostersche werklieden noodig maakt het bezitten van eenige kennis omtrent den aard en de zeden der arbeiders en omtrent de voorschriften der arbeidswetgeving en van het arbeidscontract. Vooral in den tegenwoordigen tijd, nu bij Inlanders en Vreemde Oosterlingen het gevoel van eigenwaarde hoe langer hoe meer ontwaakt, is het meer dan ooit wenschelijk, dat eene voordeeltkundige aanraking tusschen Westering en Oosterling plaats vindt. In het algemeen kan worden gezegd, dat het thans voor ieder, die een koloniaal werkkring bekleedt, noodzakelijk is, zoo goed mogelijk bekend te wezen met land en volk, en met de bestuursvoorschriften van de kolonie, waarin men werkzaam is.

Het is dan ook een verblijvend verschijnsel, dat de instelling van den leergang groote instemming heeft gevonden bij vele besturen der voornaamste handels- en cultuurondernemingen, die van de gezandheid hebben doen blijken om, voor een werkkring in Indië bestemde, jongelieden den Indologische leergang te doen volgen. Van de zijde der genoemde ondernemingen is het een groot voordeel genoemd, dat een jongmensch, in Nederland voor zijn Indischen werkkring voorbereid, naar Nederlandsch-Indië vertrekt, zoodat hij daar, eenigzins met land en volk vertrouwd, aankomt en later gemakkelijk op den verkregen grondslag kan voortbouwen. De voor het volgen van den driemaandelijken leergang bestede tijd en de financieele steun, die sommige jongelieden daarvoor wellicht noodig zullen hebben, zouden in Indië ruimschoots teruggevend blijken te zijn, omdat een grondslag zou zijn gelegd voor een goede aanraking met Inlanders en Vreemde Oosterlingen.

Zij beseffen verder, dat de Indische bestuursambtenaren, wier medewerking met de Europeesche ondernemers zoo nuttig is voor de ontwikkeling van Indië's hulpbronnen, terecht kunnen verwachten, dat die ondernemers voortaan alleen zullen laten uitkomen behoorlijk voorbereide jongelieden, zoodat misverstanden en botsingen met hun vaak treurige gevolgen zooveel mogelijk worden voorkomen.

De Indologische leergang wordt tweemaal 's jaars, voorloopig in het gebouw Keizersgracht 690 te Amsterdam, gehouden, zoowel van midden Maart tot midden Juni als van midden September tot midden December.

Voor de negen, tot nu toe gehouden, Indologische leergangen, waren er 528 ingeschrevenen (o.w. 52 dames), van wie 345 voor den geheelen leergang, bovendien voor één of meer vakken 183 ingeschrevenen, in diër voege, dat de lessen in Volkenkunde van den Indischen Archipel zijn gevolgd door 483, in Maleisch door 482, in Tropische Gezondheidsleer door 387, in Koloniaal-maatschappelijke toestanden door 357, in Koloniale Voortbrengselen door 355, in Aardrijkskunde van Ned.-Indië door 351 en in Staatsinstellingen door 349 leerlingen.

Van de 528 ingeschrevenen waren bestemd voor een werkkring bij ondernemingen van landbouw, handel en bankwezen in Ned.-Indië 271; artsen 119; officieren 65; van verschillende beroepen 73.

Wat de nationaliteit van de 528 ingeschrevenen betreft, kan worden medegedeeld, dat van hen buiten Nederland waren geboren in de Nederlandsche Koloniën 48, in Duitschland en Oostenrijk 70, in Zwitserland 7, in België 4, in Frankrijk 2, in Engeland 3, in Rusland 2, in Polen 1.

Blijkens den onderstaanden rooster wordt dagelijks gedurende twee lesuren onderricht gegeven, terwijl tevens de nadruk wordt gelegd op eigen studie onder leiding van het onderwijzend personeel en op het bezoeken van musea en koloniale instellingen.

Aan het einde van elken leergang wordt aan de daarvoor in aanmerking komende leerlingen door den hoogleeraar-directeur der Afdeling Volkenkunde een getuigschrift uitgereikt, ten bewijze dat

zij den leergang met voldoende of wel met goeden of zeer goeden uitslag hebben gevolgd.

Het onderwijs omvat de navolgende leervakken, waarin dus per driemaandelijken leergang ongeveer 26 voordrachten per leervak worden gegeven:

1. *Inleiding tot de Volkenkunde van den Indischen Archipel* door Prof. J. C. VAN EERDE, directeur van de Afdeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut, en Prof. Dr. J. P. KLEIWEDE DE ZWAAN, anthropoloog bij die Afdeling.
2. *Inleiding tot de Aardrijkskunde van Nederlands-Indië*, vooral met het oog op den grooten landbouw, het mijnwezen, den handel en het verkeer, door C. LEKKERKERKER, archivaris van het Bali-Instituut.
3. *Eenige kennis van het Maleisch* door M. JOURNAL, archivaris van het Bataksch-Instituut.
4. *Eenige kennis van koloniaal-economische verhoudingen* door G. GONGRIJP, economist bij de Afdeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut en lector aan de Nederlandsche Handelshoogeschool te Rotterdam.
5. *Inleiding tot de Staatsinstellingen van Nederlandsch-Indië*, vooral met het oog op de agrarische en de arbeidswetgeving, door Mr. H. J. BOOL, secretaris van het Tabaks Bureau.

Bovendien worden per driemaandelijken leergang voordrachten gehouden over elk der volgende onderwerpen:

- a. *Tropische gezondheidsleer*: overzicht der tropische volksziekten; persoonlijke gezondheidsleer voor den Europeaan in de tropen; sanitaire organisatie, in het bijzonder op landbouwondernemingen in de tropen, door Prof. Dr. J. J. VAN LOGHEM, directeur van de Afdeling Instituut voor Tropische Hygiëne van het Koloniaal Instituut (13 voordrachten).
- b. *Koloniale Voortbrengselen* door Dr. L. Ph. LE COSQUINO DE BUSSY, directeur van de Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut (13 voordrachten).
- c. Zoonoodig zullen ten dienste van den leergang ook voordrachten over andere koloniale onderwerpen worden gehouden.

Er zal gelegenheid bestaan voor het volgen van de voordrachten over enkele der genoemde onderwerpen doch slechts het met voldoende of goeden uitslag volgen van den volledige leergang kan aanleiding zijn tot het verkrijgen van het hooger genoemde getuigschrift.

De tiende leergang wordt geopend op Maandag 12 September 1921.

Men kan zich voor den leergang laten inschrijven ten kantore van de Afdeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut, Keizersgracht 690 te Amsterdam, tegen storting van f 25.— Voor het volgen van afzonderlijke leervakken wordt f 5.— per leervak gestort.

WEEKROOSTER VAN DEN INDOLOGISCHEN LEERGANG, aanvangende 12 September 1921.

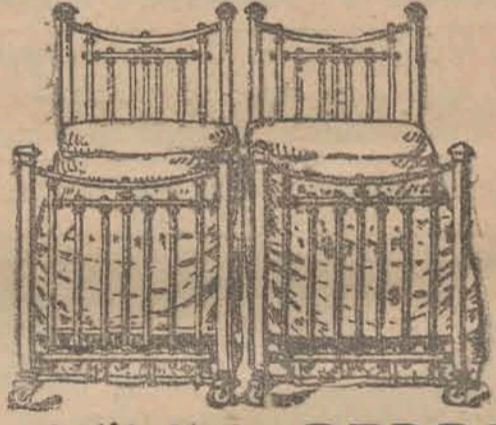
MAANDAG	10—11. Volkenkunde (VAN EERDE).
	11—12. Maleisch (JOURNAL).
DINSDAG	10—11. Aardrijkskunde (LEKKERKERKER).
	11—12. Aardrijkskunde (LEKKERKERKER).
WOENSDAG	10—11. Staatsinstellingen (BOOL).
	11—12. Staatsinstellingen (BOOL).
DONDERDAG	10.30—11.15. Koloniale voortbrengselen (DE BUSSY).
	11.30—12.30. Tropische gezondheidsleer (VAN LOGHEM).

Het beste Engelsche Rijwiel
 Het beste Hollandsche Rijwiel
de Rutge-Whitworth de Hima
 Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
 Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
 Telefoon H. 7356 13a Telefoon H. 8742

Genua en Marseille
 Geregelde Koeriersdiensten.
 voor passagiers.
REISBUREAU LINDEMAN.
 's-Gravenhage
 Arnhem Groningen Utrecht

SPECIALAAL ADRES VOOR DAMES EN KINDER KONFEKTIE
 v.s.
GERZON

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
 TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2—12 1/2 en van 2—7 uur.

Naamlooze Vennootschap Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.
 Eenig adres: **Koninginnegracht 1D.**
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin) te 's-Gravenhage.
 Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
 Auto's voor Trouwgelegenheden ... .. en Maand-Auto's ... ..
Dag en Nacht geopend

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 0/0 gewaarborgd.

HESSELS & MAK'S

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Adverteeren doet verkoopen.

Met beroemde merk
MIS MASTER'S VOICE
GRAMOPHONES
IN PLATEN

WILLEM SPRENGER.
Agent der Gramophonen Co.
PASSAGE 46. DEN HAAG
TEL. 3778

- VRIJDAG**
10—11. Volkenkunde (KLEIWEG DE ZWAAN).
11—12. Maleisch (JOUSTRA).
- ZATERDAG**
10—11. Economische verhoudingen (GONGGRIJP).
11—12. Economische verhoudingen (GONGGRIJP).

Ingezonden Stukken.

OPEN BRIEF van de Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Nederlandsch-Indië aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën.

Excellentie,

Het corps ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Nederlandsch-Indië verkeert in een impasse als nimmer te voren.

Op Java en Madoera ziet de controleur zijn kansen op promotie steeds minder worden door de voortschrijdende z.g. ontvoogding van het Inlandsch bestuur, welke voortdurend meer standplaatsen van assistent-residenten doet opheffen. Op de buitengewesten wordt de toekomst al evenzoo onzeker geacht; een drietal jaren geleden werden een achttal officieren plotseling in de ranglijsten van assistent-resident en controleur ingeschoven, en maakt men zich nu weer ongerust over de plannen, welke worden beoogd om ook uit het corps gediplomeerde gezaghebbers een aantal plaatsen in de hogere rangen te vervullen. Naast die reeds bestaande mindere, en volgens aller verwachting nog steeds minder wordende, promotiekansen staat de wetenschap, dat in de naaste toekomst reeds de betrekking van assistent-resident een keuzebetrekking zal worden.

Ook op Java en Madoera deed zich ruim een jaar geleden een geval van vermindering van de bevorderingskansen voor, toen geheel zonder noodzaak iemand tot de functie van gewestelijk bestuurshoofd werd geroepen, die slechts enkele jaren als jong controleur had gediend en overigens niet anders dan op de centrale bureaux te Batavia was werkzaam geweest.

Tot in den treure werd door ons corps aangetoond, hoe onze geldelijke omstandigheden — ook reeds vóór den wereldoorlog — relatief en absoluut slechter waren en steeds meer werden dan die van andere corpsen van ambtenaren.

Hoe heeft het corps ambtenaren B.B. op al die onaangename omstandigheden gereageerd? Slechts enkele feiten: Toen in 1919 het tekort van ambtenaren op de buitengewesten zoo groot was geworden, dat de toenmalige directeur B.B. meende te moeten spreken van een dusdanigen noodtoestand, dat het voortbestaan van Nederland als koloniale mogendheid er mee gemoed zou kunnen zijn, stelden de Java-controleurs zich nagenoeg allen onvoorwaardelijk beschikbaar voor een detachering naar de buitengewesten. Het was een schoone geste, het bewijs hoe het corps bestuursambtenaren zich één voelde met de regering. Met opoffering van persoonlijk gemak, stelde men zich beschikbaar om daarheen te gaan, waar de Regeering het noodig zou achten.

De oorlogsomstandigheden maakten een geheel gewijzigde voedselpolitiek noodig, het binnenlandsch bestuur heeft het vele extra-werk daaraan verbonden met opgewektheid en zonder extra-betaling verzet. Diezelfde oorlogsomstandigheden verscherpten de verhouding tusschen werkgever en werknemer in de koloniën, het binnenlandsch bestuur kreeg de opdracht bij geschillen als arbiter op te treden, ook hiervan kweet het zich uitmuntend. Aan de zich snel wijzigende omstandigheden paste het zich onmiddellijk aan, de steeds meerdere werkzaamheden werden blijmoedig verricht. Nimmer werd er in het openbaar over geklaagd, dat het grote tekort aan bestuursambtenaren dwong tot het opdragen van het bestuur over twee ressorten aan één ambtenaar, zonder eenige vergoeding voor het meerdere werk daaraan verbonden; nimmer werd aan de vele misère, geleden op afgelegen en geïsoleerde bestuursposten, in woord of geschrift uiting gegeven.

Excellentie, heeft de Regeering dit alles aan zijn bestuursambtenaren vergolden? De groote waardevermindering van het geld deed aan nagenoeg alle categorieën van Indische landsdienaren een belangrijke verhooging van inkomens toekennen, de bestuursambtenaar verkreeg echter tot den huidigen dag nog niets. In Juni 1920 richtte onze Vereeniging zich tot de Regeering met een verzoekschrift om een betere tractementsregeling, in welk verzoekschrift minder werd gevraagd dan bij de aanvullingsbegroting 1921 door de Indische regering voor ons corps werd voorgesteld. Aan overvragen hebben we ons dus niet schuldig gemaakt.

Die ontwerp-begroting is echter ontwerp gebleven, hoe-

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 103—110, DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen
Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente).
Inlichtingen dagelijks van 2—4 en 7—10 uur.

wel de Indische Volksraad met groote meerderheid met de voorstellen der Indische Regeering instemde.

Hoe staan de bestuursambtenaren er nu voor? Zij hebben gezien, dat juristen, leeraren M. O., onderwijzers, houtvesters, ingenieurs, veeartsen, landbouw-leeraren en officieren belangrijke positieverbeteringen erlangden, terwijl zij zich te vergenoegen hadden met den duurtotoeslag alleen, die echter even zoo goed werd toegekend aan die categorieën van ambtenaren, welke belangrijke positieverbeteringen erlangden. Terwijl nu algemeen verluidd, dat de schatkist niet bij machte is tot bekostiging van de nivelleeringsplannen, waardoor de achterstelling van de bestuursambtenaren voor een deel zou worden opgeheven, moeten zij nu weer uit de kranten vernemen, dat de Indische Regeering wel fondsen schijnt te hebben gevonden om voor een categorie van ambtenaren salarissen voor te stellen, hooger dan in de nivelleeringsvoorstellen voorkwamen.

Excellentie, onze vertrouwensmannen zijn tot driemaal toe bij U geweest om onze belangen te bepleiten, echter zonder bevredigend resultaat, op onze verzoekschriften, ter zake strekkende, ontvingen wij geen antwoord, wij doen daarom door middel van dezen open brief een beroep op U om een einde te maken aan de achterstelling bij andere corpsen van gouvernements-dienaren, een achterstelling, te grievender voor ons, ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur, die in de moeilijke jaren, welke Nederlandsch-Indië heeft doorgemaakt en nog doormaakt, niet hun plicht, maar meer dan hun plicht hebben gedaan!

Beroepskeuze.

Geachte Redactie,

Overtuigd van Uw sympathie voor het streven van onze Vereeniging, verzoek ik U beleefd aan het volgende stukje een plaats in het Koloniaal Weekblad, orgaan der Vereeniging „Oost en West”, af te staan. U zoudt daarmee het streven van onze Vereeniging zeer bevorderen.

U bij voorbaat dankend,

Namens het Bestuur:
Mevr. M. LEDEBOER-KOK,
Lid der Prop.-Commissie.

Op de meeste plaatsen is het begin der zomervacantie het tijdstip, waarop vele leerlingen de school verlaten om in het beroepsleven te treden. Dit tijdstip is wel een der gewichtigste voor de kinderen. Toch wordt dit niet altijd ten volle ingezien, vooral niet ten opzichte van de meisjes. De tijden liggen gelukkig achter ons, dat een meisje niets behoeft te leeren, als het niet noodzakelijk voor haar was om haar brood te verdienen. Thans weet men beter. Voor elk meisje is het noodig, dat ze eerst goed algemeen ontwikkelend onderwijs ontvangt en daarna een opleiding. Mocht het leven haar niet roepen tot een werkkring buitenshuis en ze niet treden uit haar kleine huiselijke kring, dan heeft ze toch als vrouw en moeder deze opvoeding noodig, opdat ze zelf weder in den vollen zin des woords als opvoeder kan optreden.

Al te lang is dit onerkend gebleven. In menig huishouden werd alles opgeofferd om de jongens te laten leeren. Voor de meisjes was dit niet noodig. Er kan daarom nooit genoeg nadruk op gelegd worden: de opvoeding uwer dochters is van niets minder gewicht dan die van uw zoons.

Dank zij de nieuwe regelingen, zijn de geldelijke bezwaren, die men er tegen zou kunnen inbrengen, belangrijk verminderd. De leerplichtwet zorgt er voor, dat elk kind voldoende elementair onderwijs krijgt. Is dit genoten, dan komt het tijdstip der beroepskeuze.

Want op het elementair onderwijs volgt of verder leeren in een bepaalde richting, die uitgaat naar het gekozen beroep, of intraden in den praktijk. Voor vele ouders is het noodzakelijk, dat het kind direct met verdient. Maar de geldelijke eisch moet niet overheerschend zijn. Daarnaast geldt, dat het kind kome in een beroep, dat strookt met zijn aanleg, zijn kracht, zijn lust. Om dit te kunnen beoordeelen is dus noodig, zowel het kind zelf, als het gekozen beroep te kennen. Men moet weten, welke toekomst het beroep biedt en in welke verhouding momenteel vraag en aanbod van werkrachten staan.

Dit kunnen de ouders zelf over het algemeen niet beoordeelen, zij moeten daarbij worden voorgelicht. Daarnaast is voor anderen noodig, dat hun inlichtingen worden verstrekt omtrent den weg tot opleiding voor een zeker beroep, benevens voorlichting omtrent duur en kosten. Ingeval deze te hoog zijn voor de draagkracht der ouders, dan bestaan er soms middelen om ze te verminderen. Maar dit vraagt weer kennis van regelingen en maatregelen op gebied van onderwijs, studiebeurzen, enz. Ook hierbij is voorlichting niet overbodig. Hieruit volgt dus, dat er centra gevormd moeten worden, waar ieder, die in een der bovengenoemde gevallen en in vele, hiermede verband houdende, raad wil vragen, terecht kan.

Om dit inzicht te helpen verbreiden, is in Januari 1921

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL 4782.

DEN HAAG.

opgericht de Vereeniging tot Bevordering der voorlichting bij de Beroepskeuze.

Deze Vereeniging stelt zich ten doel met alle geoorloofde middelen het inzicht in de noodzakelijkheid van voorlichting bij de beroepskeuze te verereiden en daartoe de oprichting van commissies en bureaux voor de beroepskeuze te bevorderen.

Onder deze middelen rekent zij o.a.:

het houden van vergaderingen;

het houden van voordrachten.

Een der meest doeltreffende zou zijn het uitgeven van een orgaan. Maar dit wordt alleen mogelijk als velen de vereeniging steunen door lid te worden. Men kan dit doen als persoonlijk belangstellende, men kan het ook doen als vereeniging.

Ieder, die doordringt in de problemen van onzen tijd en die gaarne zou medewerken aan hunne oplossing, kan dit bereiken door het werk der Vereeniging te steunen.

Het bestuur bestaat uit:

E. J. VAN DET, Hoofd van het Gemeente-Bureau voor Beroepskeuze te Amsterdam. Voorzitter.

C. R. SIJSLING, Secretaris van het Bureau voor Beroepskeuze te Rotterdam.

P. DEKEMA Jbz., Directeur van den Dienst der Arbeidsbem. en Werkloosheidsverz., Hilversum.

Mevr. LEDEBOER-KOK, Ambtenares van het Bureau v. Beroepskeuze te Amsterdam.

P. VAN MEVER, Voorzitter Bureau v. Beroepskeuze te Zaandam, Secretaris-Penningmeester.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Standpunt der Regeering.

Verschenen is de Memorie van Antwoord der regeering op het Afdelingsverslag van den Volksraad inzake de algemeene beschouwingen over de Indische begroting voor 1922.

De Loc. — d.d. 9 Juni — ontleent hieraan o.m.: Inlandsche beweging.

Volmondig beaamt de regeering, dat voor de opheffing van de bevolking van Indië een krachtige, goed geleide Inlandsche beweging noodig is. Haar standpunt ten opzichte van de Inlandsche beweging staat in geenerlei verband met het aantal veroordeelingen van volksleiders. De wet stelt grenzen aan de vrijheid van woord en van gedraging, grenzen, welke aan een ieder bekend kunnen zijn. Meent het Openbaar Ministerie, dat die grenzen overschreden zijn, dan maakt het een strafvervolgning aanhangig en de onafhankelijke, onpartijdige rechter beslist of inderdaad overschrijding der vooraf door de wet gestelde grenzen heeft plaats gehad.

Het aantal veroordeelingen biedt dus wel een maatstaf voor de neiging van volksleiders om de grenzen der wet te overtreden, maar niet voor de houding der regeering ten opzichte van de Inlandsche beweging.

De in het Verslag uitgesproken meening, dat een politiek van onderdrukking, zich openbarende in belemmering van gedachtenuiting, wordt gevolgd, verdient nadrukkelijk tegenspraak. De grenzen, door de strafwet gesteld, zijn ruim, zelfs zoo ruim, dat daarover meermalen, ook van Inlandsche zijde, als het ging om uitingen van een deel der Europeesche pers, geklaagd is. Wie die grenzen overschrijft, heeft de onaangename gevolgen aan zichzelf te wijten.

De regeering acht het goede gevolg van de Inlandsche beweging in het Afdelingsverslag in het algemeen juist omschreven als „de bewustwording in den Inlander van zijn menselijke persoonlijkheid.” Dat een dergelijke bewustwording niet plaats heeft, zonder dat in enkele gevallen overslaan tot overbewustheid voorkomt, ligt voor de hand. Plicht der regeering is de bewustwording in de hand te werken, maar tegen excessen te waken. Hoe de leden, die volgens het afdelingsverslag ten deze eene vaste lijn getrokken wenschen te zien, hun denkbeeld praktisch te verwezenlijken achten, zal de regeering met belangstelling vernemen.

De regeeringspolitiek mag niet veroordeeld worden naar uitingen van buiten de regeering staande personen, wil men niet vervallen in averechtsche voorstellingen als waarvan het Verslag een voorbeeld levert in een betoog, dat oogenscheinlijk dienst moet doen om de Afd. B.-samenzwering indirect goed te praten.

De regeering werd noch wordt gedreven door vrees voor algemeene revolutie. Dergelijke vrees zou volstrekt ongemotiveerd zijn, zooals ten rechte in het Verslag wordt opgemerkt. Maar wel bestaat er kans op plaatselijke onlusten, wanneer een onontwikkelde bevolking door slechte leiders wordt opgehitst.

Dergelijke onlusten schokken de machtspositie der regeering niet, maar eischen slachtoffers, voor het overgrote deel van de zijde der misleide bevolking en houden den vooruitgang onvermijdelijk tegen. De regeering heeft den onafwijsbaren plicht de bevolking zelve tegen dergelijke misleiders te beschermen.

Nooit is iemand voor zijn gezindheid ter verantwoording geroepen, wel voor uitingen van die gezindheid, wanneer daardoor de door de wet gestelde grenzen overschreden, dan wel de openbare rust en orde bedreigd worden. Zoo ver gaat zelfs de lankmoedigheid, dat in vele gevallen eerst eene waarschuwing is gegeven.

De voorstelling, dat de grootste vereenigingen door de regeering van hare leiders worden beroofd, is dan ook onjuist; de getroffen en zijn zelf oorzaak, dat hun vereenigingen hen moeten missen.

Economische toestand.

Dat de bevolking de laatste jaren in welvaart sterk is vooruitgegaan, is merkbaar voor een ieder, die Indië bereist. Ook andere verschijnselen, als de zeer sterke toeneming van het personenverkeer in de laagste klasse der Staatsspoorwegen, wijzen in die richting.

De thans doorbrekende malaise zal zich echter ook aan de inheemsche bevolking voelbaar maken en, mocht de ongunstige conjunctuur lang aanhouden, hare draagkracht ernstig op de proef stellen. Buitendien luiden de jongste berichten omtrent den rijsttoegst in sommige deelen van Java minder gunstig.

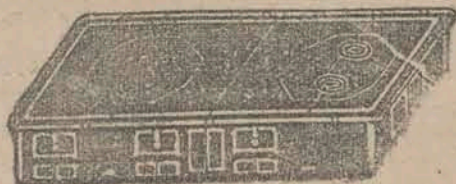
Taak der regeering is, waar noodig, de helpende hand te bieden, o.a. door reliefworks te ondernemen. Voorts dienen — mede ter voorkoming van werkloosheid — in normale omstandigheden levensvatbare ondernemingen op de been gehouden te worden, waartoe reeds stappen worden gedaan.

Getracht zal worden zooveel mogelijk de buiten betrekking rakende Europeesche particulieren plaats te doen vinden in den gouvernementdienst. Pogingen om gewezen geëmployeerden in de cultures voor den Dienst van het Boschwezen aan te werven hadden tot dusver echter geen succes.

Bevordering van de buitenlandsche handelsbelangen heeft de aandacht der regeering. Reeds door den vorigen landvoogd werd in overleg getreden met het opperbestuur, teneinde de diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers meer intensief ook de Indische belangen te doen behartigen. Voor onze uitvoerproducten wordt in het buitenland reclame gemaakt door de vestiging van monsterkamers in Amerika, Australië en Zuid-Afrika. In Scandinavië is een handelsvertegenwoordiger werkzaam; voor plaatsing van zulk een vertegenwoordiger in de Vereenigde Staten zijn fondsen aangevraagd. Verder werd op uitgebreide schaal in het buitenland literatuur over onze producten verspreid: nauwe samenwerking met verschillende organisaties in het buitenland wordt zooveel mogelijk bevorderd.

Het gevaar van typhus.

De wd. directeur van het Pathologisch Laboratorium te Medan, dr. Snijders, zond aan de plaatselijke bladen het volgende rondschrijven: Daar in den laatsten tijd herhaaldelijk weer gevallen ter onderzoek komen van verlofgangers naar Java, die met typhus terugkeeren, meen ik het volgende onder

Fabriek van 144 FORNUIZEN met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gestichten, enz. SCHEVENINGEN. Telf. Interc. 654

Fa P. J. MEIJIS & ZONN Wassenaarsche straat 1, 3, 5, Hofleveranciers

..... Vereeniging voor ..... Correspondentie-Onderwijs

Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een uitstekende gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Kv), Boekhouden (Kxii), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (Kii), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.

Adm.-Adres: Koninginneweg 177 AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

N.V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Onde Molstraat 32 'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 109 HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan” en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het NIEUWSTE op het gebied van DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Adverteeren doet verkopen

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centraal Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
135 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETZ

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen *Tennisbanen*
Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” **Luxe Auto's**
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plaatbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
 Piet Heinplein, Tel. ¹⁵⁸⁷₁₅₈₈
Bijkantoor: DEN HELDER,
 Hoofdgracht 37, Tel. 83.

de algemeene aandacht te moeten brengen.
 Typhus (febris typhoida) of buiktyphus is op Java uiterst veelvuldig. In het bijzonder in de Preanger: Bandoeng, Soekaboemi, Garoet, enz., maar ook overal elders is de besmettingskans daarvoor zeer veel grooter dan ter Oostkust.

II. door te voorkomen dat typhus-bacillen, ook al krijgt men ze binnen, het lichaam kunnen aantasten. Dit is te bereiken door de voorbehoedende enting.

Deze kan op verschillende wijze geschieden, b.v. door 3 onderhuidse inspuitingen telkens met 1 week tusschenruimte, of door 1 inspuiting met een grotere dosis. Ze geeft een vrij zekere bescherming gedurende een half jaar. De lasten der enting zijn meestal gering; den avond er na soms wat koorts en lichte hoofdpijn. Gaat men echter naar een typhusland, zooals Java, dan vermindert men de kansen van ziek worden zeer sterk en zijn de voordeelen der enting dus zeer groot. Ik meen daarom op het nut der voorbehoedende typhusenting met vollen nadruk te moeten wijzen. Hetzelfde wat steeds voor typhus geldt, geldt in den cholera-tijd ook voor cholera.

De Indische boekenmarkt is thans weer met een gevaarlijk prikkelromannetje „verrijkt”. „Wij kunnen wat beters gebruiken dan pogingen om, onder het mom van belletrie, het Indische Leven belachelijk te maken, om te gispn en te kastijden.” Dit treffend verwijt werd onlangs door den heer Du P. in het *Indische Leven* neergeschreven, een verwijt, dat geheel toepasselijk is op: Sariman, een verhaal van Indisch Leed, door Jhr. Frederik van Blankenbrun. Het werk is uitgegeven bij Masereeuw en Bouten te Rotterdam en werd aan de *Java-Bode*, waaraan het bovenstaande is ontleend, toegezonden.

„Deze tendenz-roman,” zoo schreef de uitgever aan de hoofdredactie, den heer De Vries, geeft op een aangrijpende wijze een kijk op het werkelijke leven in Indië, zowel van blank als bruin. Juist nu in Indië aller oogen open gaan voor de schrille misstanden, verwachten wij van dit boek een groot debiet.”

Met belangstelling heeft de heer d. V. zich aan het lezen gezet. Reeds uit de eerste bladzijden is hem gebleken, dat het uitverkoren onderwerp van den auteur het plantersleven is geweest. Het boek heeft geen andere verdienste dan dat het in-vies en goor is. En dat noemt de uitgever een kijk op het werkelijke leven.

De heer d. V. neemt eenige gedeelten uit den roman over; op den voorgrond stellend, dat het hem niet te doen is om een tuil giftige bloemen te vergaren uit het drabbige moeras van „Sariman”, maar om aan te toonen, op welke banale wijze het Indische leven beschreven wordt.

Moorden, diefstallen, drinkgelagen, verkrachtigen, brandstichtingen, vechtpartijen, vergiftigingen en alles wat laag en gemeen is wordt door den heer Frederik van Blankenbrun bij voorkeur beschreven. De meest schoftige streken worden met wel-lust uitgesponnen, zoodat men gaat meenen dat de schrijver een kwaadaardige maniak is, die er een ziekelijk behagen in schept alles wat laag en immoreel is te beschrijven. Niets is heilig voor het individu, dat zich verschuilt achter het pseudoniem van „Jhr.” Blankenbrun; op de meest onbeschaamde wijze beschrijft hij bijv. een bevalling van een Inlandsch vrouwtje. Dat is geen realisme, dat is vies geschrijf, waar de romannetjes van Francisco José niets bij zijn.

Na eenige grepen te hebben gedaan uit het boek Sariman, dat het smerigste werk is dat hij ooit over Indië gelezen heeft, besluit de heer d. V.: Te ernstiger wordt het vergrijp van den anonymen lasteraar, waar dit boek over Indië „een groot debiet zal vinden,” zooals de uitgever ons durfden schrijven. Zoo'n enkel boek doet aan Indië meer kwaad dan alle werken van ware kunstenaars, als Augusta de Wit, Henri Borel, Mina Kruseman, Louis Couperus, Carry van Bruggen, Victor Ido, Louis Carbin, Anton van der Stok, Mr. Wormser, J. Ruzius e.t.q. kunnen goedmaken. Talloze schrijvers en journalisten — wij noemden er slechts eenigen — hebben getracht het goede, het mooie, het exotische van Indië te beschrijven. Sommigen slaagden, anderen faalden. Maar van allen mag men zeggen, dat hun opzet was: iets goeds neer te schrijven.

De goorling, die Sariman op zijn geweten heeft, trachtte prikkellektuur van de slechtste soort samen te stellen, ten koste van Indië met zijn werkers. Hij is, helaas, geslaagd.

Dit boek vormt geen aanklacht tegen toestanden en personen, het vormt een aanklacht tegen den laffen schrijver.

Deze lectuur dient overal geweerd te worden.

De Indische Post.
 Jhr. Jan Feith van het Amsterdamsche Handelsblad, de bekende „allround” publicist en sportman, zal optreden als hoofdredacteur van de *Indische Post*. Iemand als de populaire Jan Feith is zeker wel de man om een dergelijk weekblad, dat in de kolonie de positie wil gaan innemen, welke de *Haagsche Post* in luttel jaren in Nederland verwierf, er in te brengen, meent de *Loc.* Tegen het eind van dit jaar wordt hij in Indië verwacht.

Ter voorbereiding van het nieuwe weekblad, dat in Batavia zal verschijnen, zijn twee der directeurs van de onderneming, de heeren A. Tailleur en Ph. L. Heijermans, naar Indië gekomen.

Uit het Oerwoud.
 Reeds eenige malen was een jonge rubberaanplant op Tandjong Slamet door olifanten vernield. Bij duizendtallen werden de jonge rubberhoempjes uitgetrokken. De heer van Breukelen wist zulk een geslurfde vernielers neer te leggen. Dezer dagen gelukte het den heeren v. d. Valk, van Geuns en Rijke na 5 uur speuren drie olifanten onder schot te krijgen. Een werd er gedood, terwijl de twee andere doodelijk gewond werden. Ongeveer op dezelfde plaats heeft de heer v. d. Valk kortgeleden twee tijgers geschoten. Het is daar wel een heerlijk oord voor Nimrods, meent de *Sum. Post*.

UIT DE INDISCHE PERS.
De Inlandsche Beweging in Nederl.-Indië.
 Evenals de werkmans bij voortdurende ernstige plichts vervulling steeds in vakkennis toeneemt en dientengevolge in korter tijd vlugger en beter werk kan afleveren, zoo bleek ook op het jongste Sarikat Islam Congres, hoeveel het bestuur dier vereeniging in den loop van den tijd rijker was geworden aan ervaring en tal van veranderingen ten goede in het belang van de moderne Inlandsche vakbeweging kon in het leven roepen.

Deze veranderingen golden, zegt de heer Soekin

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kraiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

Moorden, diefstallen, drinkgelagen, verkrachtigen, brandstichtingen, vechtpartijen, vergiftigingen en alles wat laag en gemeen is wordt door den heer Frederik van Blankenbrun bij voorkeur beschreven. De meest schoftige streken worden met wel-lust uitgesponnen, zoodat men gaat meenen dat de schrijver een kwaadaardige maniak is, die er een ziekelijk behagen in schept alles wat laag en immoreel is te beschrijven. Niets is heilig voor het individu, dat zich verschuilt achter het pseudoniem van „Jhr.” Blankenbrun; op de meest onbeschaamde wijze beschrijft hij bijv. een bevalling van een Inlandsch vrouwtje. Dat is geen realisme, dat is vies geschrijf, waar de romannetjes van Francisco José niets bij zijn.

Na eenige grepen te hebben gedaan uit het boek Sariman, dat het smerigste werk is dat hij ooit over Indië gelezen heeft, besluit de heer d. V.: Te ernstiger wordt het vergrijp van den anonymen lasteraar, waar dit boek over Indië „een groot debiet zal vinden,” zooals de uitgever ons durfden schrijven. Zoo'n enkel boek doet aan Indië meer kwaad dan alle werken van ware kunstenaars, als Augusta de Wit, Henri Borel, Mina Kruseman, Louis Couperus, Carry van Bruggen, Victor Ido, Louis Carbin, Anton van der Stok, Mr. Wormser, J. Ruzius e.t.q. kunnen goedmaken. Talloze schrijvers en journalisten — wij noemden er slechts eenigen — hebben getracht het goede, het mooie, het exotische van Indië te beschrijven. Sommigen slaagden, anderen faalden. Maar van allen mag men zeggen, dat hun opzet was: iets goeds neer te schrijven.

De goorling, die Sariman op zijn geweten heeft, trachtte prikkellektuur van de slechtste soort samen te stellen, ten koste van Indië met zijn werkers. Hij is, helaas, geslaagd.

Dit boek vormt geen aanklacht tegen toestanden en personen, het vormt een aanklacht tegen den laffen schrijver.

Deze lectuur dient overal geweerd te worden.

De Indische Post.
 Jhr. Jan Feith van het Amsterdamsche Handelsblad, de bekende „allround” publicist en sportman, zal optreden als hoofdredacteur van de *Indische Post*. Iemand als de populaire Jan Feith is zeker wel de man om een dergelijk weekblad, dat in de kolonie de positie wil gaan innemen, welke de *Haagsche Post* in luttel jaren in Nederland verwierf, er in te brengen, meent de *Loc.* Tegen het eind van dit jaar wordt hij in Indië verwacht.

Ter voorbereiding van het nieuwe weekblad, dat in Batavia zal verschijnen, zijn twee der directeurs van de onderneming, de heeren A. Tailleur en Ph. L. Heijermans, naar Indië gekomen.

Uit het Oerwoud.
 Reeds eenige malen was een jonge rubberaanplant op Tandjong Slamet door olifanten vernield. Bij duizendtallen werden de jonge rubberhoempjes uitgetrokken. De heer van Breukelen wist zulk een geslurfde vernielers neer te leggen. Dezer dagen gelukte het den heeren v. d. Valk, van Geuns en Rijke na 5 uur speuren drie olifanten onder schot te krijgen. Een werd er gedood, terwijl de twee andere doodelijk gewond werden. Ongeveer op dezelfde plaats heeft de heer v. d. Valk kortgeleden twee tijgers geschoten. Het is daar wel een heerlijk oord voor Nimrods, meent de *Sum. Post*.

UIT DE INDISCHE PERS.
De Inlandsche Beweging in Nederl.-Indië.
 Evenals de werkmans bij voortdurende ernstige plichts vervulling steeds in vakkennis toeneemt en dientengevolge in korter tijd vlugger en beter werk kan afleveren, zoo bleek ook op het jongste Sarikat Islam Congres, hoeveel het bestuur dier vereeniging in den loop van den tijd rijker was geworden aan ervaring en tal van veranderingen ten goede in het belang van de moderne Inlandsche vakbeweging kon in het leven roepen.

Deze veranderingen golden, zegt de heer Soekin

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Diners

MAISON VAN RIJN Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toetspijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toetspijs
--	--	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 230
 Verzoeker bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

de „Sinar Hindia” van 5 April 1921, niet alleen grondslagen, doch ook de wijze, waarop de propaganda voor het doel der vereeniging moet worden gevoerd.

In het jaar 1912, toen de Sarikat Islam Vereeniging werd opgericht, wist men van het doel der vereeniging en van het voeren van propaganda nog weinig af, doch geleidelijk ontwikkelde zich de kennis ten deze, totdat in het jaar 1917 de leiders der beweging, tengevolge van de toenmalige gebeurtenissen en omstandigheden, gedwongen werden de koers te veranderen, de propaganda-maatregelen te wijzigen en met energie in het belang van het volk in actie te treden.

En op het jongste congres kon men thans de doelbewuste richting aangeven, welke de vereeniging zich tot taak heeft gesteld na te komen en welke hierop neerkomt, dat men het communistisch regime den kop moet indrukken.

Behalve de Sarikat Islam Vereeniging heeft men, zoals bekend, nog de groote vereenigingen „Boedi Utomo”, de Nationaal Indische Partij, de Indische Sociaal-Democratische Partij, enz., welke allen hun politiek doel hebben, doch waarvan de grondslagen met elkander verschillen.

Het gevolg van dit laatste is, dat van algeheele uitsluiting en samenwerking van partijen moeielijk sprake kan zijn.

De Politieke Economische Bond en ook andere vereenigingen staan met hunne programs zelfs lijnrecht tegenover de partijen, die zich aan de belangen van den kleinen man laten gelegen liggen.

Bij het bestaan van zoovele vereenigingen, wier bedoelingen zóó uiteenloopen en die in optreden en strijdvoeren zooveel verschillen, dáár moeten bij de leiders der Inlandsche beweging en natuurlijk ook bij de Sarikat Islam wel verschillende opvattingen bestaan met betrekking tot de wijze, waarop tal van onderwerpen moeten worden geleid en geregeld.

Dat verschil van gevoelen openbaart zich niet alleen in de afdelingen van de Sarikat Islam, doch ook bij de leiders persoonlijk, met het gevolg, dat werkelijke volle kracht door de vereeniging niet kan worden ontlooid.

In Europa bestaan eveneens tal van politieke vereenigingen, die allen een socialistischen grondslag hebben. Het volk dáár erkent de juistheid van het socialisme en zou een anderen grondslag niet aanvaarden.

In Ned-Indië is de toestand anders.

Daar kan men het feit constateeren, dat in leiderskringen zelfs het socialisme en zijn leer worden bestreden.

Ten einde den Inlandschen lezer nu duidelijk te maken wat het socialisme beteekent, wijst de schrijver er op, dat de socialistische leer beoogt de belangen van allen te willen behartigen door den privaateigendom door gemeenschappelijk eigendom te vervangen.

Men verwarre echter privaateigendom niet met privaateigendom.

Vernietiging van den privaateigendom wil evenwel niet zeggen, dat men niets mag bezitten; alleen wordt verlangd, dat het meerdere dan het strikt noodige ten goede komt aan „het algemeen”.

Ten opzichte van het begrip „het algemeen” heerschen dikwijls de zonderlingste en afkeurenswaardigste begrippen.

Zoo kan men van tijd tot tijd van personen hooren dat daaronder ook „de vrouw” zal worden begrepen.

Terwijl in Europa reeds lang dit standpunt is ingenomen, wordt de vraag in Indië opnieuw voorgebracht, óf door ter zake onkundigen óf door de slaven van het kapitaal, die de vrouw blijkbaar willen beschouwen als een stuk gereedschap in een fabriek.

In verband met deze bestaande verwarring van tal van denkbeelden, wekt de schrijver de bevolking op om op politiek en sociaal gebied eerst goed na te gaan wat, naar hare meening en in hare moeilijke

levensomstandigheden het beste haar belang bevordert.

Die kennis is noodig, opdat men zich niet te spoedig aansluit bij eene beweging, welke het algemeen volksbelang niet dient.

Zij, die zich in de beweging werpen zonder te weten wat onder socialisme of communisme wordt verstaan, zijn een gevaar voor de belangen van de mede verdruchte landgenooten.

In de hoop, dat de lezers hiermede accoord zullen gaan, sluit de schrijver het artikel.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chineseche Handelsvloot.

In de „Perniagaan” van 17 Maart 1921 schrijft M., dat alle landen van eenige beteekenis in den tegenwoordigen tijd zich bijzonder laten gelegen liggen aan de uitbreiding van den handel en in verband daarmee ook van de scheepvaart, die de handelsgoederen moet brengen naar elders en op die wijze den welstand van eigen land moet verhoogen.

Amerika, Engeland en Japan zijn, naar schrijvers meening, de beste voorbeelden daarvan.

De eerste Chineseche Scheepvaart Maatschappij werd opgericht tijdens de Tjeng Tiauw dynastie, in het jaar Tong Tie XI, onder den naam van Tiauw Tiang Kok.

Het was eene maatschappij op aandeelen, in handen van handelaren, doch die geldelijk gesteund werd door de Regeering.

Vanaf het jaar Kong Sie VI werd het geleende Regeeringskapitaal teruggegeven en was de maatschappij geheel in handen van handelaren.

Zij had het transport op 2 routes, n.l. één op de Yangtze-kiangrivier en één langs de Chineseche kust.

De eerste route liep van Shanghai naar Hankou en Gitjiang; de tweede splitste zich weer in 2 lijnen, n.l. één naar het noorden langs de kust vanaf Shanghai naar Tjiantin en één naar het zuiden van Shanghai naar Lengpo, Oestjioe, Amoj, Swatow, Auwmen, Hoktjoe, Canton en Hongkong.

Deze maatschappij bezat slechts 3 schepen.

Het beheer was eenvoudig en groote krachtsontplooiing had niet plaats.

Verder bestond er een maatschappij onder den naam van Kaij Peng Kong Boe Kiok, welke de gemeenschap onderhield tusschen Shanghai naar Tjiantin, Tjinhongto en Engkon.

De maatschappij Leng Siau Kong sie liet eveneens op 2 lijnen varen, n.l. één van Shanghai naar Lengpo en één van Shanghai naar Han Kon.

De maatschappij Taij Tat Kong sie liet varen tusschen Shanghai en Tengtjioe vice-versa.

De Tiauw Hin Kong sie liet in bepaalde jaargetijden varen tusschen Tjiantin en Tjinhongto, zoodat tusschen Boneouw, Canton en Hongkong, terwijl de Tjengki Kong sie en Sin Ek Kong sie eveneens op moessons voeren naar Yantai langs de noordkust en van Yantai naar de zuidelijke kust-plaatsen.

Behalve deze genoemde maatschappijen waren er nog wel eenige kleinere, doch het aantal schepen waarover deze beschikten was niet noemenswaard.

Zij beheerschen de binnenlandsche vaart.

De buitenlandsche vaart naar Indië en Amerika is in handen van de navolgende hinesche firma's, n.l.:

- 1°. de firma Ho Goan Ho te Singapore met 4 schepen, varende op de route Singapore, Penang, Yangkong, Siam, Anam, Swatow en Amoj.
- De namen der schepen zijn: Hong-Wan, Hong-Bie, Hong-Bouw en Hong-Seng;
- 2°. de firma Kian Goan op Java met 5 schepen op de route Semarang, Soerabaya, Cheribon, Batavia, Singapore, Hongkong, Swatow en Amoj.
- De namen der schepen zijn: Boet La, Pie Sie, Bong An, Giang Seng en Giang An;
- 3°. de firma Song Tek Ho te Yangkong met 4 schepen op de lijn Yangkong, Penang, Singapore, Siam, Anam, Hongkong, Swatow en Amoj.

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Diners, Souper.
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant
 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot
 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble
WILLY HONSBEEK & A

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
 DEN HAAG
 bij het Stadhuis
 Alle soorten Brood, Beschuit,
 Banket, enz.
Lunchroom - Tea-Concert

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

Z H B
ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
 DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS
 Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren
Z H B

Tel. Interc. H 447.
Hotel de Bellevue
 Bezuidenhout 15
 's-GRAVENHAGE

CASTRICUM N.H.
Hotel Pension Café-Restaurant
„DE RUSTENDE JAGER”
 Aangenaam Zomer- en Winterverblijf
 Prachtige Duinen en Bosschen
 Matige Pensionprijzen
 Sinds 1 April onder nieuw beheer.
 Aanbevelend, I. BLAAUW.

Nederlandsch Indische. Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal . . . . . f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort . . . . . f 47.000.000.—
Reserve . . . . . f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE
belast zich met alle Bankzaken, alsmede
met aan- en verkoop van Effecten.
Neemt gelden à deposito en in rekening-
courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Commanditaire Bankvereniging
VISSER & Co.,
Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831
Verricht alle Bankzaken
Administratie van Vermogens
Hypotheeken Assurantiën Spaarkassen

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
OPGERICHT 1873.
Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT
Behandelt alle Bankzaken.
Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkuis.
De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJSENB. GEN. 221

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal f 75.000.000.—
Reserve f 35.000.000.—

ROTTERDAM	AMSTERDAM	's-GRAVENHAGE
Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel		Bezuidenhout
Delftshaven	ZAANDAM	Kneuterdijk
Feijenoord		NAALDWIJK
SCHIEDAM		RIJSWIJK
VLAARDINGEN		SCHEVENINGEN

Deposito's

Cheque-Rekeningen m. rente-vergoeding

Handelscredieten

Voorschotten in Rekening-Courant
Gelegenheid tot Open- en Gesloten
Bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaarkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Plein.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

De namen der schepen zijn: Song Tjoen, Song Bie, Song An en Song Hok;

4°. de heer Tjio Tjin Hoen, een handelaar van Kwitang, doet met 4 schepen onder Chineseche vlag de gemeenschap met Amerika onderhouden.

Uit dit overzicht kan blijken, zegt de schrijver, dat de Chineseche handelsvloot, de uitgestrektheid van het land in aanmerking genomen, niet van groote beteekenis is.

Vergelijkt men die met Japan, dan is zij bepaald klein te noemen.

In de laatste helft van het vorige jaar zijn door eenige Chineezen te Batavia pogingen in het werk gesteld om eene nieuwe scheepvaart-maatschappij op te richten en een nieuwe buitenlandsche stoomvaartlijn te openen.

De omstandigheid dat 45.407 ton scheepsruimte van de in China in beslag genomen Duitsche en Oostenrijksche schepen op goedkope wijze in handen van de Chineezen was gekomen, begunstigde het streven, doch sedert werd daarvan niets meer vernomen.

Toch zou zulk eene versterking van de Chineseche handelsvloot in het belang van China zijn.

Tragisch einde.

In de „Perniagaan" van 15 Maart 1921 wordt medegedeeld, dat in den nacht van 12 op 13 Maart, in een pension van Gang Pasar Genteng, ter hoofdplaats Soerabaya, de schoone Russische operazangeres S. G. door zelfmoord een einde aan haar leven heeft gemaakt.

Voor dat doel had zij 10 aspirinetabletten in liggende houding ingenomen.

Toen de eigenaar van het pension van het gebeurde kennis kreeg, werd de hulp van Dr. Dubinsky ter plaatse ingeroepen en hoewel deze door eene inspuiting het nog levende lichaam trachtte te redden, moest toch weldra de dood worden geconstateerd.

Uit twee in de Russische taal geschreven nagelaten brieven bleek, dat teleurgestelde liefde haar tot deze droevige daad had geleid.

Hoewel geen zelfmoord, zoo had terzelfder tijd, ter hoofdplaats Bandoeng, eveneens eene treurige gebeurtenis plaats, toen men in den morgen van 11 Maart 1921 vóór de Chineseche kerk het van honger gestorven lijk vond van de vroeger algemeen bekende Chineseche vrouw Nona Lebih.

Uit het voorkomende in de „Perniagaan" van 16 Maart 1921 blijkt, dat zij eenmaal eene welbekende figuur was in de verschillende komedie Stamboels, waarin zij alle mogelijke rollen vervulde en vooral het mannelijk publiek bijzonder wist te boeien.

Doch ook de Chineseche vrouwen hadden veel met haar spel op en het lijdt geen twijfel of deze zullen, nu Nona Lebih er niet meer is, vriendelijke en welwillende gedachten aan haar bewaren.

Reeds geruimen tijd was zij ziekelijk en moest met bedelen in haar levensonderhoud voorzien.

Den avond vóór haar dood bevond zij zich nabij den Chinesechen tempel en riep de weldadigheid van de voorbijgangers in.

Met eenig geld naderde zij een persoon, die koffie verkocht, doch den volgenden morgen vond men op de gemelde plaats haar lijk, dat op kosten van eene menschlievende menigte werd begraven.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Koloniale deelneming aan de Jaarbeurs te Utrecht.

Onder dit opschrift de navolgende mededeeling in het Nr. van 4 dezer van „Handelsberichten".

Het Ministerie van Koloniën zal in het vervolg niet meer in een afzonderlijk paviljoen aan de Jaarbeurs te Utrecht deelnemen. Het Ministerie zal namelijk, te beginnen op de in September a.s. te houden Jaarbeurs steun verleen aan de koloniale deelneming, die georganiseerd wordt door een groep koloniale ondernemingen, onder leiding van het Koloniaal Instituut te Amsterdam (afdeeling Handelsmuseum). Tengevolge van de ten aanzien van de koloniale deelneming verkregen samenwerking, zal die deelneming thans aanmerkelijk belangrijker worden en het grootste deel van de eerste verdieping van het nieuwe vaste Jaarbeursgebouw in

beslag nemen. Men zal dan alles wat de koloniën aangaat bij elkaar vinden. Het is de bedoeling, om de expositie van koloniale monsters, foto's, graphieken en kaarten ook na afloop van de Jaarbeurs in het vaste Jaarbeursgebouw voor het publiek open te stellen.

Gedurende de Jaarbeurs zal wederom een ambtenaar van het Ministerie van Koloniën zitting houden voor het verschaffen van inlichtingen over den landbouw, de nijverheid, en den handel der koloniën. Nader zal worden medegedeeld, waar en welke uren men dien ambtenaar kan spreken.

De Indische Gids.

De hr. H. J. Grijzen, oud-gouverneur van de Oostkust van Sumatra, opent de Aug.-afl. met een kritische beschouwing „Enkele aantekeningen naar aanleiding van het verslag van de commissie tot herziening van de Staatsinrichting van Ned.-Indië." Schr. doet uitkomen, dat de voorstellen der commissies geheel zijn gebaseerd op vertrouwen door haar in alle opzichten in de Inlandsche bevolking gesteld en dat zij die bevolking thans nog niet in staat acht het algemeen — immers gemeenschappelijk — belang te zien en te behartigen. Want zij zelve geeft toe dat die bevolking dat nog leeren moet, dat de kiezer nog oefening noodig heeft, nog een leertijd moet doorloopen. Zijn grootste bezwaar tegen de voorstellen der commissie is nu, dat haar vertrouwen te groot is en dat zij bij de wijze van samenstelling der voornaamste vertegenwoordigende, mederegulende lichamen, veel te weinig rekening houdt met het door haar zelf geconstateerde feit dat nog eerst een leertijd moet worden door-gemaakt. In zijn verder betoog gaat schr. dan uit van de volgende axioma's: I. De Inlandsche bevolking is nog niet in staat tot zelfregering; zij behoeft nog leiding, bevoogding. II. Zoolang die leiding en bevoogding noodig zijn, behoort Nederland die op historische en moreele gronden in handen te houden.

De hr. F. Treffers (kapitein O.-I. L.) besluit zijn bijdrage „Gouverneur-Generaal of Legercommandant". Hij komt tot de conclusie, dat de gewenschte verdeling van de lasten is: Het oppergezag in handen van den Gouvern.-Gen. (of aan de komende regeringslichamen), die dus met de politieke leiding belast blijft; het opperbevel zonder restrictie in handen van een militair.

De hr. J. Habbema schrijft over de voertaal bij het Inlandsch onderwijs. „Als het de bedoeling is Indië voortuit te brengen, door het geheele volk te brengen op een hooger peil van kennis en ontwikkeling, dan moet worden begonnen met onderwijs in de volkstaal. Voor een vruchtdragend, ontwikkelend onderwijs met goede en snelle resultaten is een vereischte dat het worde gegeven in de volkstaal en dat de onderwijzers de volkstaal machtig zijn. Dat geldt voor alle kinderen over de geheele wereld en men is dan ook zoo verstandig overal het onderwijs met en in de volkstaal te beginnen."

Maar in onze Oost — zegt schr. verder — schijnt men er anders over te denken en bewandelt men een weg dien men in Britsch-Indië reeds lang geleden heeft verlaten.

„Een eereschuld jegens Banda" is de titel van een opstel van den hr. P. C. van der Wolk. Schr. constateert, dat op Banda een ernstige malaise heerscht door financiële zorgen en geeft aan waardoor een en ander is ontstaan. Het gaat hier om Nederlanders die daar drie eeuwen lang die interessante Hollandse kolonie in stand wisten te houden op dat kleine groepje eilanden, geïsoleerd als het ware van de overige wereld, de Banda'sche Perkeniers. Tot heden toe leven daar de nakomelingen der Nederlanders uit de „gouden eeuw", die de nootmuskaat-tuinen hadden te beheeren van de „loffelike Compagnie", die een geschiedenis hebben doorgemaakt vol leed en ellende, weergaloes in de annalen der koloniale historie. Kan het Gouvernement die typische en zeer oude volksplanting maar kalmjes laten ten onder gaan? vraagt schrijver en vervolgt dan: „Het Gouvernement staat hier voor de beslissing een vervallen cultuur van den eersten rang, door de Perkeniers vrij te maken van de knelende financiële banden, die hen met totale machteloosheid slaat; dit zou zijn, behalve een edele daad van erkentelijkheid en genoegdoening jegens vroegere verderfelijke politiek, ook voor alles een daad van verstrekkend koloniaal en cultureel belang".

Overigens de gewone rubrieken: Revue van brochures, enz. — Koloniale literatuur. — Bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. M.

De Ingenieur.

In het Nr. van 6 Aug. geeft de hr. R. A. van Sandick de levensbeschrijving (met portret) van Mr. A. J. Cohen Stuart, overleden te Londen 13 Maart j.l.; enkele bijzonderheden uit de veelzijdige loopbaan van Mr. C. S. stippen we hieruit aan. Geb. 4 October 1855 te 's-Gravenhage, van 1866—1871 verblijft te Paramaribo (door de benoeming van zijn vader tot administrateur van financiën in Suriname), in 1874 student aan de Polytechnische school te Delft; in 1878 geplaatst te Semarang als ingenieur B. O. W.; in 1884 verlof naar Nederland en studeeren aan gymnasium en hoogeschool te

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Bank-Associatie
Wertheim & Gempertz 1834 en Credietvereniging 1859.
ALLE BANKZAKEN.
Kapitaal en Reserves f 19.500.000.— 25 Kantoren

Oranjobank
 Noordeinde 39 - DEN HAAG - Telef. H. 3407.
 Handelscredieten, Rekening-Courant,
 Deposito's Incasso's,
 Spaarbankboekjes rentende 4 pCt.

M. VISSER,
 voerb. A. J. ROEBARD.
 Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.
 Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

TAAMS & KEYSER
 Bankstraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Afl. 17. Huwelijksgebruiken in Indië, door N. (zie ook afl. 18). — Dipa Negara, door H. C. — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere. — Van huis en hof, door M. E. Reitsma. — Brutel de la Rivière. V. De eerste regen. — Levensgeschiedenis van een Inlandsch ambtenaar (zie ook afl. 18).
 Afl. 18. Met de Jan Pietersz. Coen naar Indië. Van onze directeur H. F. R. Wagenaar Reisinger (Colombo). — Een Maleische plechtigheid in Sumatra's Oostkust, door G. Andreae.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Afl. 17. Huwelijksgebruiken in Indië, door N. (zie ook afl. 18). — Dipa Negara, door H. C. — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere. — Van huis en hof, door M. E. Reitsma. — Brutel de la Rivière. V. De eerste regen. — Levensgeschiedenis van een Inlandsch ambtenaar (zie ook afl. 18).
 Afl. 18. Met de Jan Pietersz. Coen naar Indië. Van onze directeur H. F. R. Wagenaar Reisinger (Colombo). — Een Maleische plechtigheid in Sumatra's Oostkust, door G. Andreae.

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**
 Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.-
 Statutaire Reserve . . . . . - 18,979,250.-
 Buitengewone Reserve . . . . . - 22,660,000.-
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
 In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekening-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.
RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S:
 Met één jaar opzegging 4½ pCt.
 Voor andere termijnen nader overeen te komen,

Orgaan van de Ned.-Ind. Officiers-Vereeniging.
 Inhoud van de Juni-afl.: Afscheiden le-
 gers, door A. Treffers (hieronder verstaat schr. een zoo-
 nige legering van de militairen beneden den rang van
 kapitein, dat de ongehuwden gescheiden zijn van de men-
 schen met een vrouw. Deze laatste kunnen dus zoowel wet-
 telijke als in concubinaat levenden zijn). — De in-
 genieurs in het leger, door P. W. L. Penzis. — Merkwaardige
 veranderingen (in verband met de beoefening van sport), door F. H.
 Claessen. — Over onze troepenmacht in Atjeh. — Pen-
 sionering van Indische militairen, door J. W.
 Schot. — Mijmeringen van een gepensioneerde, door
 Amoe.

Suriname.

Aan „Handelsberichten” van 28 Juli is het vol-
 gende ontleend:
 „Surinaamsche Liberia-koffie. — Aangezien ver-
 namen was, dat in de Noorsche landen de Surinaam-
 sche Liberia-koffie verdrongen werd door de Santos-
 koffie, noodigde het Departement van Koloniën
 den heer W. de Cock Buning, Handelscommissaris
 voor Nederlandsch-Indië, uit om van zijn aanwezig-
 heid in de Noorsche landen tevens gebruik te wil-
 len maken om naar dat verschijnsel een onderzoek
 in te stellen.
 De heer de Cock Buning berichtte het volgende:
 De Surinaamsche Liberia-koffie wordt niet zoo
 zeer verdrongen door de Santoskoffie dan wel door
 betere soorten in het algemeen. De reactie op de
 onthouding van goede verbruiksartikelen geduren-
 de den oorlog, de verhoogde levensstandaard in alle
 kringen der bevolking en vooral de hoge loonen
 der laatste jaren hebben een verlangen naar superie-
 eure kwaliteiten doen ontstaan, welke ook zijn
 invloed op het verbruik van koffie heeft. Vooral in
 Denemarken is de vraag naar prima koffiesoorten
 zeer groot, wat ten gevolge heeft gehad, dat er ab-
 soluut geen vraag meer is naar Liberia- en naar
 Robusta-koffie. Waar de Suriname-Liberia in kwa-
 liteit nog achter staat bij de Java-Liberia, daar is
 de teruggang in den afzet van deze soort voor De-
 nemarken verklaard. Ik kan hieraan nog toevoegen,
 dat de Liberia-soorten ook vóór den oorlog in Dene-
 marken slechts matig gevraagd werden en hoofd-
 zakelijk afzet vonden in het Westen van Jutland.
 Thans echter vraagt men ook daar zeer sterke en
 geurige soorten als de Java W.I.B., Menado-, Ang-
 kola-, Padang-koffie, etc. De vraag naar deze Ned.-
 Ind. soorten is dit jaar zoo overweldigend, dat alle
 koffieimporteurs voor 1921 een recordimport van
 Ned.-Indische koffiesoorten voorspelden en ver-
 klaarden hun prima Java-legkoffie tot fancyprijzen
 te kunnen verkoopen. De tegenwoordige prijs-
 stijging zal h.i. spoedig een reactie ten gevolge heb-
 ben, waardoor de mindere soorten weer meer in
 vraag zullen komen. In Zweden is de vraag naar
 Liberia nog belangrijk en daar is de Suriname-
 Liberia zeker niet verdrongen door de Santoskoffie,
 evenmin als dit het geval is in Noorwegen, waar-
 heen de meeste Liberia schijnt te gaan. Waar ik
 begin Augustus in Noorwegen hoop te komen, zal

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering
 op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 211
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries,
 Levensmiddelen, enz.
BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Laos si Momo.
 De melaatschen-kolonie der zending in het land der Karo-
 bats (Sumatra's Oostkust), door L. Bodaan, zendeling-
 van het N. Z. G.).
 „Zakelijke beschrijving”, zegt schr. Allerlei bijzonder-
 omtrent de melaatschheid deelt hij mede en verder
 omtrent het volk der Karo-Bataks, dat zooveel van die
 te lijden heeft. In Deli heeft men de melaatschen in
 eigen dorpen vereenigd, waar ze geheel overeenkomstig
 zeden en gebruiken kunnen leven, waar ze zich thuis
 en waar ze voortdurend leeren kennen de zegeningen
 betere hygiënische behandeling. Een 240 melaatschen zijn
 nu vereenigd, de leiding is thans opgedragen aan zen-
 ding Van Eelen. De toespraken bij de opening van dit
 dorp zijn in dit boekje opgenomen; vooral merk-
 waardig is die van Pa Merlep, het dorpshef van Laos Si
 Momo.

Congres Java-instituut.
 Ter gelegenheid van het Congres van het Java-Instituut,
 gehouden te Bandoeng van 17—19 Juni j.l., is een fraai uit-
 werkt en geïllustreerd programma in druk verschenen. De
 inhoudsopgave vermeldt: 1. Programma. 2. Soendasche mu-
 ziek, Mr. J. Kunst. — 3. Banjoewangische muziek en zang-
 (T. Ottolander). — 4. Inleiding en tekst van de Loetoe-
 roeng, ir. H. Kiewiet de Jonge. — 5. De Javaansche
 Pangeran Soerjoningrat. — 6. Inleiding en tekst der
 zonen.
 Verder wordt uitgegeven een geïllustreerde catalogus van
 houtsnijwerk tentoonstelling, gehouden door het Java-
 instituut van 18 tot 26 Juni 1921. Hij bevat eene Inleiding
 van P. A. J. Moojen en verder beschrijving van inzendingen
 uit Java, Madoera en Bali, zoomede uit Palembang.

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw.
 Dr. A. Plate schrijft in de Aug.-afl. eene verhandeling over
 uitbreidingsplan der Indische gemeenten (naar aanlei-
 ding van de op 16 Oct. 1917 voor het Indisch Genootschap
 gehouden voordracht). — Uit ethnologisch oogpunt be-
 wond is de volgende bijdrage, van den hr. J. H. de Vries,
 groot belang; ze handelt over godsdienstige gebruiken
 christelijke overblijfselen in de residentie Ambon. — De
 V. I. van de Wall schrijft over de inwijding der Portu-
 galsche Buitenkerk in 1695. Al deze artikelen zijn heel mooi
 geïllustreerd.

Het Nederlandsche Zeewez.
 Het Nr. van 1 dezer bevat het vervolg van „De expeditie
 naar Palembang op 24 Juni 1921”, welke een einde maakte
 aan het Sultansgezag van dat rijk.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.
 Inhoud van jaarg. 1921, No. 6. Invloed van het gebruik
 van serum bij het verdunnen van de latex, door Dr. O. de
 Vries. — Tapproeven bij Hevea Brasiliensis, door Dr. A. W.
 de Jong. — Proeftappingen en bastonderzoek in een uit-
 gelekteerd zaad geplant Hevatuin, door Dr. C. Heuser.
 Over de looistof van Hevea Brasiliensis, door Dr. W. H.
 Schmitz en Dr. J. Schweizer.

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYTS & ZONEN - ROTTERDAM 21
 Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
 LUXEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

N.V. Autogarage „CITO”
 SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
 'S-GRAVENHAGE
 Luxe Verhuur-Auto's

Voor Collectieve Ziekte-
 Verzekering
 is de aangewezen Maatschappij
 de
Centrale-Onderlinge
 Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE
 Ampanan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kebo, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
 Kanitaal f 55.000.000.- Reserven f 47.750.000.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOO
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512

Halvezakkers.

□ □ DRUGERIJEN □ □ CHEMICALIËN □ □
 □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □ □
 □ EN BUITENLANDSCHE SPECIALITEITEN □ □

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
 BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
 EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
 DORP, LISSE, PURMEREND
 IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Naamlooze Vennootschap
L. P. Smulders'
Meubelfabriek
 Tolbrugstraat 11
BREDA
 Behangerijen
 Stoffeerderijen
TAPIJTEN EN
GORDIJNEN

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
 Dir. JOSEPHINE WINTER
 Keizerstraat 23 - Scheveningen

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk, (oud-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe“ A. NEBELINE te Brussel) worden systematisch schriftelijke lessen gegeven (ook naar Indië) ter bekwaamheid in het geven van een chique coupe aan Uw Dames- of Heeren- en Kinderkleding. Prijs 13 lessen f 12.—, per geheele cursus slechts f 45.— (bij vooruitbetaling). Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
 LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

ik hiernaar in het bijzonder informeren en dien- aangaande verder berichten."

De zwemsport wordt in Suriname flink beoefend. Aan „De West“ van 14 Juni ontleenen wij het volgende:

„Afstand zwemmen. Aan de oefening van Domburg naar Paramaribo werd Zondag door 22 zwemmers deelgenomen. Bij deze gelegenheid bleek weder, dat Suriname verscheidene prachtige zwemmers telt, die urenleng kunnen voortgaan, zonder eenig spoor van vermoeienis te toonen.

De geheele afstand, ongeveer 17 kilometer, werd afgelegd door de volgende deelnemers: Max Barends, Rudolf Burke, W. Campagne, Gilly L. Ph. Gians, Guillaume Goede, Hans Jurejens, W. Kraan, Leo E. del Prado, Richniel Zschuschen.

Eenige deelnemers moesten wegens last van kramp onderweg in de boot worden opgenomen, terwijl een tweetal wegens verkleuming den strijd moesten opgeven. Anders zouden zeker meer dan negen deelnemers den eindpaal hebben bereikt.

De geheele afstand werd afgelegd in 3½ uur, wat natuurlijk alleen mogelijk was door den krachtig medewerkenden stroom."

Sport, maar zeker niet van de aangenaamste soort, is in zekeren zin ook een reis van Paramaribo naar het district Coronie. Ziehier hoe een correspondent in „Suriname“ van 28 Juni het einde van de reis beschrijft:

„De levende lading is gelukkig zonder verlies van menschenlevens aan wal gekomen. 't Was treurig te zien hoe de menschen als schipbreukelingen kwamen aansjouwen, van onder tot boven bemodderd en dood op. Vooral de vrouwelijke passagiers hebben het hard te verantwoorden gehad. Enkelens kwamen met verlies van schoeisel dat in den modder was blijven zitten, tehuis. 't Is me 'n toestand wel!

Onder de passagiers bevond zich ook onze kantonnier, die gelukkig dus weer hersteld scheen te zijn en voor zijn volledig herstel nu een modderbad heeft genomen. 't Was om medelijden te krijgen, zooals Z. A. aan wal stapte, van top tot teen met slijk en modder bedekt.

Onze dokter is er ook aan te pas moeten komen. Een damespassagier, die waarschijnlijk nooit ongeschoeid gaat, moest nolens volens, daar haar schoeisel door de modder was vastgehouden, de reis op bloote voeten vervolgen. Natuurlijk is het gevolg niet uitgebleven en is ze zoodanig ongesteld daarvan geworden, dat de hulp van den geneesheer moest worden ingeroepen.

En voor zoo'n reisje van Paramaribo naar Coronie en omgeving betaalt men de Kol. Vaartuigen f 27."

In „Onze Berichten“ (Orgaan van de Vereeniging van Gouvernements Bureau-Ambtenaren in Suriname) van Juni j.l. een interessant artikel, onder het hoofd: „Nederland op zijn best.“ Wij laten het slot van het artikel hier volgen:

„Men moet hier geen Staatsbedrijven stichten. Het behoort particulier bedrijf te zijn met deelneming van den Staat in het kapitaal en daarbij heb ik voor oogen den bedrijfsvorm van het Nederlandsche Hoogoven- en Staalbedrijf, dat onder leiding van Minister Treub in de oorlogsjaren tot stand kwam. Door zijn kapitaaldeelname heeft de Staat in den Raad van Commissarissen een zeker overwicht verkregen en ook zeggenschap bij de voorziening in de directie. Overigens staan bedrijf en leiding buiten ambtelijken invloed.

Wat de leiding zelve betreft: Men verzekerde zich een eerste klasse kracht, op zijn gebied een man

Firma AUG. SAVELKOUL
 Heerenkleding naar Maat
Indische Uitrustingen
 BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
 AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
 Vraagt geillustreerden Catalogus

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements 185
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

als Jhr. van Reigersberg-Versluys bij den spoorwegaanleg was. Organisator en deskundige leider van breeden opzet, bij wien gemist worden eigenschappen van klein gedoe. Men betale een flink salaris, maar houde de eischen hoog, aldus trachtende toe te passen den regel, dien de Amerikanen typisch genoemd hebben: de „economy of high wages“.

Wanneer deze ondernemingen zullen tot stand gekomen zijn en jaaruikkomsten kunnen toonen van 20 pCt. dividend en f 100.000 tantièmes voor den leider, dan is de vaargeul open en daarmede ook de vrije vaart van het kapitaal, dat dan vanzelf koers zetten zal naar Suriname.

Het kapitaal doet uiteraard niet aan philanthropie; vraagt zich af waar zijn bestaan en rendement verzekerd zijn, of althans vrij zekere kansen hebben. Heeft men hier eenmaal een gezond bedrijfsleven, dan komen onderwijs, bestuursinrichting, geestelijke verheffing, goed sociaal milieu en al wat verder in deze lijn ligt, van zelf terecht, bieden althans beter veld voor Overheidszorg en verzorging.

Blijven wij zonder gezond economisch leven, dan wordt dit alles gelijk rijke meubelen in een huis waarin niets overschiet voor den disch. In zulk een woning sterft men den hongerdood, trots alle pracht en praal."

Dr. Hausheer meldt aan „De West“:

De ankylostomiasis-Commissie wordt geleid als een tak van het Geneeskundig Departement in Suriname. Zij is onder de onmiddellijke contrôle van den Geneeskundig-Inspecteur van de Kolonie en hare veldoperaties zijn onder het toezicht van een vanwege de Rockefeller Foundation aangewezen directeur.

De Commissie zet thans het werk voort, hetwelk gestaakt was in 1918 tengevolge van den oorlog. Met medewerking van het Surinaamsche Gouvernement zal het coöperatieve plan, begonnen vóór den oorlog, worden voortgezet; de uitgaven zullen bestreden worden door de R. F.; de leiding van het werk zal zijn met samenwerking van genoemd geneeskundig Departement.

Het doel van het Gouvernement om dit werk voort te zetten is ter verbetering van de gezondheid van het volk in het algemeen, door het volk te laten meewerken ter verbetering van den gezondheids-toestand van de kolonie en het te bevrijden van ankylostomiasis of mijnwormziekte, een ziekte die ongewijfeld den levensduur van de bevolking meer dan eenige andere ziekte verkort. Deze ziekte kon tegelijk met typhuskorts, dysenterie en vele andere parasitaire ziekten door behoorlijke gezondheidsmaatregelen worden uitgeroeid, evenals de gele koorts praktisch uitgeroeid is door het toepassen van den regel: „voorkomen is beter dan genezen.“

In tropische landen is waarschijnlijk geen ziekte zoo algemeen als de ankylostomiasis. Het wezen van deze ziekte is nu bekend, evenals hare voorkoming en hare genezing. Hare genezing is nutteloos, tenzij zij gepaard gaat met hare voorkoming, d.i. door te zorgen voor behoorlijke hygiënische maatregelen. En tegelijk met het voorkomen van ankylostomiasis voorkomt men ook andere inwendige parasitaire ziekten, zooals dysenterie, typhus, etc. Door de voorkoming en genezing van de eene voorkomt men ook de andere.

Het Gouvernement van Suriname heeft gaarne het aanbod van de R. F. Commissie aan zijn volk aangenomen om deze meest algemeene en gevaarlijkste ziekte van de kolonie te voorkomen en geheel uit te roeien en wel voor rekening van de R. F. Commissie zonder eenige kosten voor het volk zelf; de voortdurende verbetering ten opzichte van deze ziekte zal in evenredigheid staan tot de genomen hygiënische maatregelen.

De behandeling van de ankylostomiasis zal in de verschillende districten geschieden zonder eenige kosten voor den patiënt of voor het Gouvernement.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordsinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

PIANOHANDEL

P. MOSTERT

Reinkenstraat 16 DEN HAAG

akkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen

Curaçao.

De Salarisherziening.

Voz di Pueblo maakt over het ontwerp eenige opmerkingen. De beginselen, waarvan het Gouvernement zegt uit te gaan, meent het blad, zouden moeten hebben leiden tot hogere minima der laatste salarissen en grooter verschil tusschen kostwinners en niet-kostwinners.

De gelijkstelling van inspecteur van het onderwijs, gouvernementssecretaris en directeur van openbare werken met den directeur van den openbare gezondheidsdienst wordt afgekeurd. Van het genoemde ambt zegt het blad: „die betrekking is nooit, wat de eischen betreft, welke aan den salaris behooren te worden gesteld, gelijkgesteld worden met die van b.v. den Directeur van den O. G. van een Directeur namelijk, zooals wij dien voor Curaçao noodig hebben, van een bacterioloog als Dr. Waterman.

Dat is tot op dit oogenblik niet zoo verstaan en ook nooit goedgepraat worden.

Als wij het voor het zeggen hadden, dan zouden wij die betrekking, wat salariering betreft, eerder gelijk of een ietsje hooger willen stellen dan den hoofdonderwijzer, hoofd van een M.U.L.O. school. Evenmin zouden wij de betrekking van Gouvernementssecretaris gelijk kunnen stellen met die van Directeur O. G.

Voor al waar, volgens het door den tegenwoordigen Gouverneur ingevoerd werksysteem, de overwegingen der meeste beschikkingen en ook de conclusies van vele brieven door de verschillende departementschefs worden opgesteld, blijft er voor den Gouvernementssecretaris niet veel meer over dan de geheime correspondentie en het griffierschap van den Raad van Bestuur. Die werkzaamheden stellen zeker geen eischen, welke met die van het Directeurschap van den O. G. op een lijn te stellen zijn.

Directeur van Openbare Werken.

Ook deze betrekking behoeft niet zoo hoog aangelegd als die van Directeur van O. G.

Men kan alles opschreeven, ook de beteekenis van deze betrekking. Zijn er groote werken uit te voeren, werken waarbij groote technische moeilijkheden te overwinnen zijn, dan, zeker, stelt de betrekking hoge eischen. Maar voor den gewonen gang van zaken behoeft men niet zoo veel te eischen.

Niet de betrekking van Directeur behoeft daarom hoog gesalarieerd te worden, maar wel die van den ingenieur voor buitengewone werken.

In de voorgestelde regeling zien wij juist het omgekeerde gebeuren.

Wanneer zijne bezwaren tegen de gelijkstelling van deze ambten alleen gaat, ziet het blad dan niet over het hoofd, dat de academisch gevormde titularis f 1900.— hooger tractement krijgt? Wat thans noch met den onderwijsinspecteur, noch met den Gouvernementssecretaris het geval is. Ons bezwaar zou eerder gaan tegen de plaatsing van deze ambtenaren in de hoogste schaal. Als de bedoeling voor gezeten heeft „alle hoofden van dienst” daarin te brengen, waarom dan niet ook de protestantsche predikanten, israelitische leeraars en den R. K. geestelijken van den eersten rang, om niet te spreken van den leider der strooiedennijverheid!

Een inzender in hetzelfde blad roept ook om bevestiging op de hoogste tractementen. f 6000.— is al 't maximum, dat deze X. geven wil. Alleen de procureur-generaal en de voorzitter van het hof van justitie komen z.i. voor f 7500.— en f 6500.— in aanmerking. Als men verder zoo min mogelijk ambtenaren laat „uitkomen” bespaart men op overlochts- en uitrustingsgelden. Voor al die onderwijzers is hoofdzake ook maar dikwijls een overbodige luxe, die geld kost. Evenmin behoeven alle leden van het Hof meesters in de rechten te zijn. En menschen genoeg zal men ook wel krijgen, als men bij eene oproeping maar duidelijk de voordeelen aan-

ZOO JUUST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,

kwiteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.

VERRIJGBAAR BIJ

F. C. DE BRUYN

DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

geeft, die een verblijf op Curaçao bezit boven Suriname of de Oost.

„Van al de Nederlandsche koloniën..... zijn de Curaçaosche eilanden de gezondste en meest geschikte voor Europeanen. De Noordoostpassaat, de felle zon, de nabijheid der zee, ja zelfs de groote droogte, die hier altijd heerscht, vrijwaren de blanken voor veel kwalen en ziekten, waaraan zij in de Oost of Suriname blootstaan, en maken 't land gezonder dan Nederland. Geen malaria of groote zwermen van muskieten zoals in Suriname. Het schrikbeeld van de gele koorts, die vroeger optrad als regulateur zoodra de Curaçaosche markt met Europeesch bloed overladen was, behoort tot de legende. Kom eens zien hoeveel honderden Hollanders, Noordamerikanen en andere Europeanen hier ongestraft in weerwil van de brandende zon hun brood verdienen! Ja maar als we naar de Oost gaan, krijgen wij veel hooger traktement, dan naar Curaçao. Zeker! dat geef ik toe, maar wat krijgt men daarvoor in de plaats? Niet ieder, die naar Oost-Indië gaat, komt in een van de weinige groote steden terecht; verreweg de meeste Oost-Indische ambtenaren komen ook op buitenposten te werken, alwaar de bezettingscommandant, misschien een paar sergeanten er bij, de eenige blanken zijn, waarmee men converseeren kan, en als zoo'n ambtenaar zich pas in zijn nieuwe werkkring geïnstalleerd heeft, komt er onverwacht uit Batavia het bevel voor hem, om zoo spoedig mogelijk naar een misschien nog eenzamer standplaats te verhuizen. Zijn meubels, die hij pas voor een heele schep geld heeft aangeschaft, moet hij voor een appel of een ei van de hand doen, om, als hij gekomen is, waar men hem hebben wil, met evenveel haast en verlies naar een andere plaats te trekken. Nu spreek ik niet eens van gevaren, waaraan hij in de Oost bloot staat en die hier nooit voorkomen, zooals opiumschuiven, amok maken, cholera, berry-berry, zeerooverij, op Borneo zelfs koppensnellen.”

Het gevaar van Borneo is door gebrek aan interpunctie niet heel duidelijk, is dat nu zeerooverij of koppensnellen? Maar overigens — wij stellen het departement van Koloniën voor van het laatste gedeelte van dit stuk — het eerste is een beetje reactionair — een vlugschrift te maken en dit in duizende exemplaren onder de naar lichaam, geest en beurs door bovengenoemde „nadeelen” uitgeputte ambtenaren te verspreiden, dan zal het zeker niet meer voorkomen, zooals de laatste jaren, dat men zelfs voor geld en goede woorden bijna niemand voor Curaçao krijgen kan.

Maar in ernst. Geloof men nu werkelijk, dat, waar in Holland de salarissen zoo gestegen zijn, men op deze voorwaarden ook maar de weinige ambtenaren krijgen zal, die X. voor Curaçao noodig acht. Hoe sukkel men niet om onderwijzers te krijgen? Een directeur van den openbaren gezondheidsdienst heeft men in het geheel niet kunnen krijgen na Dr. Waterman, en, zonder persoonlijk te worden, onder de andere uitgekomen ambtenaren zijn er velen, die zich door naar Curaçao te gaan een positie verworven hebben, die met het oog op hun leeftijd en maatschappelijke plaats hier te lande, in meer dan een opzicht een belangrijke promotie voor hun was.

Van de Oost weet X. niet veel; althans het omgekeerde blijkt niet uit bovenstaande opmerkingen.

De Isla.

De Amigoe schrijft:

Ten behoeve van de *Curaçaosche Petroleum-Maatschappij* op de Isla (Asiénto) zijn weer uitgebreide bouwwerken in voorbereiding. Met Aruba heeft men de aanvoer van groote massa's kwartsstenen voor betonwerk gecontracteerd, hetgeen zoowel voor de scheepvaart van Aruba, als ook voor tal van nijvere handwerkslieden alhier een buitensporige kansje is en goede vooruitzichten opent voor geregeld werk.

Nu we toch over de Isla spreken, willen wij hier tegelijk melding maken van een ontdekking, die we dezer dagen deden.

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland

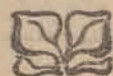
Beschuit en Roggebrood
voor export.

Een keurig,
zeer gewild,
tevens practisch

CADEAU VOOR DAMES

IS

François Blom's Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN

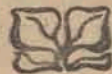
uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

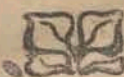
EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag

**Stookt onze
1^e soort
Turfbricketten**

BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
Voorwerpen om te Sijden, Branden, Beschilderen, enz.

L. A. W. Burgerman
Laan van Meerdervoort 96^B
'S-GRAVENHAGE

Speciaal Adres
voor
Indische Uitrustingen.
tegen
scherp concurrerende prijzen

HOFLEYERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZON
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: Gorinchem

Heemskerkstr. 1a Binneukant 25 N. Plein 15 G. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intero. Tel. 339. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale condities.

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN
Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Wolvehaven, Rijkswijk 17; 's-Gravenhage, Plein 2; Rotterdam, Hoofdsteeff 26; Utrecht, Cecestrat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Van het begin, dat de *Curaçaosche Petroleum-Maatschappij* in 1916 hare werkzaamheden op de plantage *Asiënto* aan het Schottegat begon, werd de *vér* in het Schottegat vooruitstekende landtong of schiereiland door de Arubiaansche werklieden al vrij spoedig een naam gegeven. Men werkte op de *Isla* (het eiland). Zoo heette het toen in den volksmond. En zoo is het gebleven.

Algemeen en niet anders zijn de terreinen van de C. P. M. hier nu bekend als de *Isla*.

Toch heeft die landtong vroeger een heel anderen naam gedragen, doch nimmer hoorden wij dien noemen, op geen enkele kaart van Curaçao zagen wij dien ooit vermeld.

Misschien is deze nog in de oude koopbrieven bewaard gebleven.

Dezer dagen het werk van M. D. Teenstra, *De Nederlandsche West-Indische Eilanden* consulterend, lazen wij daar dl. I bl. 92 van een bezoek aan *Asiënto* in November 1833 door den schrijver. Die plantage behoorde destijds aan de Douairière Gravin de Larrey. En dan zegt de schrijver: „Van hier „(*Asiënto*) kan men over het in het Schottegat uitstekende Schiereiland, *Sero di May* (Berg van „May) de schepen in de haven zien liggen, terwijl „men ook een fraai gezicht op het fort *Nassau* „heeft.”

Hieruit blijkt dus, dat deze landtong of dit schiereiland, dat nu als de *Isla* bekend staat, oorspronkelijk eigenlijk den naam van *Sero di May* droeg.

Bijzonder karakteristiek vinden wij den naam niet. Toch is het jammer, dat hij niet is bewaard gebleven en nu door een anderen vervangen.

Waaraan die landtong dien zonderlingen naam te danken heeft, blijft in nevelen gehuld.

Dat *Asiënto* in het praecolumbische tijdperk een nederzetting van Caraïben of Indianen geweest is, valt niet te betwijfelen. Dat die natuurmenschen van uit dien *Sero di May* een prachtigen uitkijk hadden, om het geheele Schottegat en vooral de Sint Annabaai te bespieden, behoeft geen betoog.

Wel bood natuurlijk de tegenoverliggende berg, waar nu het fort Nassau op gebouwd is, als *Ausichtsturm* een nog beteren uitkijk, maar dat die Indianen daar op die *Sero di May* en het daarnaast gelegen *Groot Kwartier* een beter kwartier vonden, om voor een plotselingen overval gevrijwaard te zijn en gemakkelijker het veege lijf in veiligheid te bergen, ligt evenzeer voor de hand.

Misschien houdt die naam daarmede verband?

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.
Eb en vloed rond de Middellandsche Zee.

In de sluitingszitting van het Fransche parlement gaf Aristide Briand een uiteenzetting van de buitenlandsche politiek der groote republiek ten opzichte der verschillende brandende kwestien. Hij zond de afgevaardigden meendeels tevreden met vacatie. Of zij, bij den terugkeer in de herfst, zich ook voldaan zullen toonen over de intusschen bereikte resultaten, staat echter nog te bezien.

De gegeven uiteenzetting van 't ten opzichte van 't Nabije Oosten in te nemen standpunt werd als duidelijk en rond geprezen. De Kemalistische afgevaardigden werden door Briand geschilderd als mannen „de grande loyauté, animés d'excellentes dispositions.” De omgang met hen was de meest vriendschappelijke. Een overeenkomst werd zeer waarschijnlijk geacht. In afwachting hiervan moesten in Cilicië, ook ter wille van Syrië, de Fransche troepen blijven, waarvoor de Kamer dan ook de noodige sommen had toegestaan, maar de Voorzitter van den ministerraad strekte het optimisme zóó ver uit, dat hij binnen veertien dagen groote resultaten aankondigde. Immers verwachtte hij dan een regeling, waardoor de Fransche krijgsgevangenen zouden worden vrijgelaten; de noodige waarborgers zouden zijn gegeven voor veiligheid in Cilicië en Alexandrette; de opdracht kon worden verstrekt aan een gemengde commissie tot vaststelling van de Turksch-Syrische grens; de watervoorziening van Aleppo zou zijn te verzekeren.

De Senaat is op even hoog gestemde vooruitzichten ontvaard.

In dit onverbetelike optimisme van de Europeesche staatslieden tegenover de politiek der Mahomedaansche leiders ligt de reden van het onoplosbare der conflicten, tusschen de landen aan deze en aan gene zijde van de Mid-

dellandsche zee. Wij hebben t.d.p. reeds meer de gelegenheid gehad hierop te wijzen. Waar de man komt, die een vast en goed stelsel heeft, het doorvoeren wil en in de gelegenheid wordt gesteld het ook inderdaad door te voeren, wordt een resultaat bereikt. Misschien eerst na vele jaren, maar het einde is dan te bereiken, zooals in Algerie en Marokko is aangetoond.

Wie op geleegenheidspolitiek blijft bouwen, kan behoeven te weeten, overwinningen behalen, lauweren plukken, kleine successen boeken, doch slechts om telkens opnieuw en andermaal teleurgesteld en bedrogen uit te komen. Zolang als 't goed gaat, mag niemand dan aan 't succes wijfelen, op gevaar af van als een kortzichtig uitskuike aan de kaak gesteld te worden. Komt de tegenslag of de debetand dan mag men de helden niet te na komen, die de kortzichtigheid der regeering met hun bloed betaald hebben.

De eer van 't land eischt dan herstel van 't prestige door bestraffing der verraderlijke afvalligen en der tegenstanders. Menschen, geld, nieuwe offers! De vijanden zien wel in, dat tegen een macht als die, welke Frankrijk, Italië, Spanje (ook Griekenland doet nu mee en speelt het spel) tegenover hen in 't veld brengen, geen weerstand te bieden is. Tot inkeer gekomen, knopen zij onderhandelingen aan. Roem voor den Europeeschen staatsman, die dit goed voorzien heeft, roem voor den generaal, die dit helder inzicht door schitterende strategie gesteund heeft! Na 't weer vloed. De hoofden en de bevolking blijken meerechtelijke gemoedelijke vrienden te zijn; alleen eenige verdwaasde fanatieken blijven in een wanhopig verzet volhardend. De waakzaamheid van den bestuursambtenaar, de behoedzaamheid van den troepenleider verslappen nu; zij hebben in een zoo goed gezinde omgeving geen reden van bestaan. Het plots weer de ommekeer. Eb, eb tot 't wanhopig radeloos toe. Overal vijandschap, overal verraad, overal verderf.

Of 't tot dit uiterste zal komen in Cilicië? Briand is verstandig geweest om, zijn goed geloof ten spijt, toch een groote bezetting in 't mandaatgebied te laten. Maar dat er nog geen kijk is op de binnen 14 dagen verwachte uitkomsten, wijst toch in de richting van 't andermaal misplaatst gaarne gelooven wat men hoopt en dat is de oorzaak van de vloed en eb.

Of de Grieken thans aan de winnende hand zijn, of de Spanjaarden nu weer in de benauwdheid zitten, het maakt voor de einduitkomst weinig verschil. Vloed in Klein-Azië, eb in de Rif, kwestie van getij. Het blijft een stelsel van aanpassen aan en voegen naar de omstandigheden, want de tegenpartij die weet te scheppen, in stede van de tegenpartij en de omstandigheden te beheerschen naar een stelsel van bedwingen en bevredigen.

Griekenland meldde officieel, dat hij het spoorwegcomplot Kjmîd Eskisjehir—Koetahia—Afioen Karahissar aan de legerscharen van Kemal de genadeslag was toegebracht. Angoraleger zou eigenlijk niet meer bestaan; er zouden alleen nog eenige banden zijn te vervolgen. Koning Constantijn kon dan ook in Koetahia en Eskisjehir den intocht van den overwinnaar doen, aan de zijde van generaal Poelas, den opperbevelhebber. Niets ontbreekt aan 't volledige succes; hoofden en bevolking sluiten zich bij de huldelingen aan en roepen luide bunne dankbaarheid uit voor de verlossing van de door Moestafa daar uitgeoefende dwingelandij.

Angorra voelt zich echter niet verslagen. De Nationale vergadering stelt dadelijk 100 miljoen fr. beschikbaar voor den strijd krachtig voort te zetten. Moestafa Kemal alle weerbare mannen op ter verdediging van den Anatolischen bodem. Al vast worden de lichten van de mannen van 18—22 jaar gemobiliseerd, hetgeen tot nu toe nog niet noodig was geacht. De leden van de groote nationale vergadering betalen met hun persoon; zij zullen allen deelnemen aan de verdediging. De bevelhebbers in den hooftkasus, in Koerdistan, in Cilicië krijgen bevel zich met hunne divisies naar 't Griekse front te begeven. Wij zeiden ook „de bevelhebber in Cilicië”; dit is wellicht niet vreemd aan de bereidwilligheid der Angorra-afgevaardigden te Parijs, waarop Briand doelde. De Kemalisten hebben hunne bevestigingstropen uit Cilicië nu elders noodig; zij gunnen aan Frankrijk dus weer een vloed-succes.

Dit alles veroorlooft ons aan de volslagen vernietiging van de Kemal-strijdkrachten te twijfelen. Wij hechten geen waarde aan een berichtje, dat deze zelfs alweer een klein voordeel zouden hebben behaald, maar wel is de mededeeling van betekenis, dat Angorra zich op een winterveldtocht voorbereidt en de regeering zich desnoods naar Cesarea zal verplaatsen.

De Nationale vergadering heeft ook uitdrukkelijk verklaard geen beroep op den steun van de geallieerden te doen. Maar zij kwam er toe nu, juist nu, het verdrag van Maart j.l. met Bolsjewikisch Rusland goed te keuren, en de regeering laat de mededeeling verspreiden, dat zij in overleg is met de Perzische en de Afghanistanische regeeringen over een Mahomedaansch verbond.

Wij zien in het elastisch verweer van Angorra een stelsel hetzelfde stelsel, dat den verdedigingsoorlog van den Mahomedaan tegen den kaffir bijna overal gekarakteriseerd

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST
van Amsterdam via Southampton, Genna, Port-Said naar SABANG, BELAWAN-DELL, SINGAPORE, BATAVIA.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
Neutrale School voor M.U.L.O. Jorgens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

Wij zien in den strijd van Griekenland daartegen niet vastberaden doorgevoerde lijn van doelbewust, stelselmatig terrein winnen, van plaatselijk verzet beheerschen en beschermen der bevolking, die rustig wil zijn en wij twijfelen of Griekenland den wensch heeft, het geduld en middelen bezit om een dergelijk stelsel, dat een inspanning van, laat ons zeggen, 10 à 15 jaren zou vergen, toe te laten. Het zou daarbij in overleg en samenwerking moeten treden met Engeland, Frankrijk en Italië, die Klein-Azië in hun belangenfeer begrijpen en deze zijn thans niet de gunstige stemming om over een geduldmaatregel te spreken. En met ongeduld en spoed is hier niets te bereiken. Dit zien de Spanjaarden voor Marokko evenmin in als de Grieken, niettegenstaande maarschalk Bugeaud hun 80 jaren geleden in 't oostelijk aangrenzend Algerië en maarschalk Canby hun tegenwoordig in 't Fransche protectoraat van Marokko die les in praktijk voorhoudt. Hun groote generaal Cavaliere mocht tot heilige plaatsen der Mahomedanen doordringen, maar hij bereidde daardoor slechts een onovertroefene herhaling voor van dezelfde fouten, met dezelfde gevolgen van alle voorafgegane Spaansche zegetochten in Afrika. Het behaalde voordeel werd niet zoo georganiseerd, dat de doorloopende gebied beheerscht werd. Het verzet kon zich en onopgemerkt organiseren. Men geloofde goedmeende waarschuwingen niet. Nu zullen de generaals Cavaliere en Berenguer aan de oproerige stammen de verdedigende tuchtiging gaan toedienen. Intusschen zit generaal Berenguer echter nog in de Arroet-stelling opgesloten, waar hij hoopt uit te houden, totdat hij zal worden ontzet. En andere afdeelingen zijn nog door den vijand ingesloten. En ziet, reeds is 't bericht er alweer, dat Raisoeli het voorzet gedaan heeft om zich te onderwerpen, de geheele Spaansche zone in Marokko te pacificeeren, op voorwaarde van tot over dat gebied te worden aangesteld. In Spanje zelf is de eene partij voor 't dadelijk naar Marokko zenden van een krachtige expeditie, anderen zijn anderszins brenghen, 't nuttelooze drijven van duizenden jonge mannen in een afgrond, 't storten van millioenen in een bloedeloos vat moede. De oneenigheid dreigt tot een regeeringscrisis te leiden.

Vindt Spanje een generaal de Kock (Java-oorlog), een generaal van Heutsz (Atjeh-oorlog), een Bugeaud, een Lyautey, vindt het voldoende geduld om dien generaal-koloniaal-managier zijn taak te laten volbrengen, dan kan 't het pacificeeren. Zoo niet, dan blijft de wisselwerking van oorlog en vloed zich tot in 't oneindige herhalen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereniging:
WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

Van het Informatie-Bureau:
 (Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat de volgende gelegenheid tot mededinging:

- Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).
- Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).
- Leeraar in de plant- en dierkunde.
- Leeraren in de Nederlandsche taal.
- Leeraren in het Duitsch.
- Leeraren in het Fransch.
- Leeraren in de wis- en natuurkunde.
- Leeraren in het teekenen (akte Me en g).
- Leeraren in de Staatswetenschappen.
- Leeraren in de scheikunde, allen volledig bevoegd.
- Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.
- Werktuigkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Gepensioneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.
 Leeraar met K^e bevoegdheid.
 Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).
 Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).
 Psychiater bij het krankzinnigenwezen.
 Apothekersassistenten (ongehuwd).
 Analysten.
 Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.
 Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
 Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
 Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
 Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
 Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.
 Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
 Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het baggerwezen.
 Civiel-ingenieur die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.
 Vakkundige die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.
 Civiel-ingenieur bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
 Opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Opzichter voor de landsgebouwen.
 Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
 Scheepbouwkundig teekenaar.
 Scheepmaker bij het marine-etablisement te Soerabaya.
 Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.
 Ingenieur bij 's lands mijndiensten.
 Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
 Civiel-ingenieur.
 Werktuigkundig ingenieur, Gradueerde ambtenaren, Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij, voertuiglichterij, draaierij.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
 Machinisten, Technicus voor electro-zwakstroom.
 Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's lands mijndiensten.
 Scheepbouwkundig ingenieur bij het marine-etablisement te Soerabaya.
 Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
 Electro-technisch ingenieur, Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse, Electro-technisch ambtenaar 2de klasse, Adsp.-electro-technisch ambtenaar, Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse, Radio-technisch ambtenaar 2de klasse, Adspirant-radio-technisch ambtenaar, Radio-telegrafisten, Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs, Onderwijzer met de hoofdfakte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs, Onderwijzer bij het landbouwonderwijs, 3de officieren bij de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië, Inspecteur en ambtenaar bij den belastingdienst, Belastingaccountant.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de Afdeling B van het Ministerie van Koloniën.

BELASTING-ACCOUNTANTS.

Voor den dienst der belastingen in Nederlandsch-Indië worden ten spoedigste accountants gevraagd, ten einde daar te lande voor den tijd van 3 jaar, gerekend van den dag van ontschepping, te worden geplaatst, met mogelijkheid van overgang in vasten dienst bij gebleken geschiktheid. Gegadigden moeten in het bezit zijn van het diploma eener vereeniging, dat, naar het oordeel van den Minister van Koloniën, voldoende waarborgen van kundigheid biedt, op praktische ervaring kunnen wijzen en den leeftijd van 25 jaar bereikt hebben. Naar gelang van ervaring en leeftijd zal eene bezoldiging worden toegekend van f 800 tot f 1100 's maands, terwijl voorts een duurtelbijslag zal worden genoten, volgens de thans geldende bepalingen f 160 's maands bedragend, welke

KON. ERK. PITMANSCHOOL
 Staatsblad 37.
 DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM
 Steno-graaf, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting. 172
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
 Directeur-Gen. T. v. d. VEEN.

BALANSCONTROLE BELASTINGZAKEN INRICHTEN EN CONTROLEEREN VAN ADMINISTRATIES
H. A. VERHEIJ
 LID NEDERLANDSCHE BOND VAN ACCOUNTANTS
 VONDELKERKSTRAAT 17 51
 TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

Dans-Instituut WEIJNE
 vroeger Den Haag THANS
ROTTERDAM
 21 Jonker Fransstraat 21 47
 Aanvang van de privaattlessen 12 September a.s., direct na zijn terugkeer uit Engeland, Frankrijk en Duitschland.
 Aanvang van den nieuwen cursus 17 October a.s.
 Prospectus op aanvraag.

Koninklijke West-Indische Maildienst Amsterdam
Passagiersdienst
 naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbia, Centraal Amerika, Haiti

PERRY & CO.
 AMSTERDAM - ARNHEM - 's-GRAVENHAGE
 UTRECHT - GRONINGEN
HUTKOFFERS

Firma L. J. C. BOUCHER
 Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel
 's-Gravenhage - Noordeinde 64c
 Specialiteit: voor het samenstellen van Leesportefeuilles 69
Advertentie-Bureau

Restaurant KOLLÖFFEL
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg
 en Raadhuisstraat.
 AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
 PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR. 216
 Diners van 4-8 uur à f1.40 (omvattende Soep of voorge-
 recht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f13.—
 Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

Fa. A. C. LINSCHOTEN
 Fred. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47
 COMPLETE KEUKENINRICHTINGEN.
 Gas- en Kolenfornuizen. Huishoudelijke Artikelen.
 Electricische Ornamenten. Strijkijzers. Comforen. etc.
 BADEN & GEÏSERS. 29
 Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCHKE KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
 AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
 INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
 Lift. Centr. Verwarming

MAGAZIJN VAN
Heerenhoeden en Pelterijen,
EDUARD PELGER,
 Prinsesstraat 35 - Den Haag,
 Telefoon No. 3902. 20

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
 T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren
 verkrijgbaar:

**De Indische
 Rijsttafel.**
 Recepten van een Indisch Kokki.
 BEWERKT VOOR HOLLAND
 DOOR
FRANÇOIS BLOM,
 Schrijver van „De Moderne Kookkunst“
 3DE DRUK.
 Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521
 Programma van 12-18 Aug.
 Als Hoofdnummer
: Het Uur :
van Beproeving
 Paramout Pictures, 5 acten.
 In deze Dramatische Comedie speelt de bekoorlijke
 ENID BENNETT de hoofdrol.
 Die Hand aan de deur 't was voor haar het
 teeken, dat al haar verlangen, werk en strijd ge-
 durende de lange maanden vruchteloos waren ge-
 weest. Nu was zij gesnapt, was haar schande
 even groot als die van haar broer.
 Hoe? Kom en zie de film.
 Een buitengewoon chique en mooi speeldrama.
 Verder een buitengewoon bijprogramma.
 Dinsdag niet-rookavond.
 Plaatsbespreken ook per Telefoon M. 814.

uiteraard zal vervallen of worden verminderd, indien de al-
 gemeene regeling der duurtbeijlagen wordt ingetrokken of
 gewijzigd. Aan de uitzending zijn voorts verbonden:
 a. overtocht voor Landsrekening in de eerste klasse, c.g.
 ook voor het wettig gezin, en na afloop van de tewerkstelling
 recht op overtocht terug op denzelfden voet, binnen een
 jaar na afloop van het verband;
 b. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting, be-
 dragende bij eene maandelijksche bezoldiging van f 800
 f 3000, f 900 f 3500, f 1000 en f 1100 f 4000, welke tegemoet-
 koming voor gehuwden wordt verhoogd met het bedrag van
 eene maand dienstbezoldiging;
 c. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van
 inschepping, ten bedrage van f 400 's maands.
 Gegadigden zullen zich uitdrukkelijk moeten verbinden om
 gedurende den tijd van 3 jaren als accountant bij den dienst
 der belastingen in Nederlandsch-Indië te dienen.
 Voorts wordt de aandacht van gegadigden gevestigd op de
 bepalingen van het Koninklijk besluit van 22 Juni 1916
 no. 12 (Staatsblad no. 289), volgens welke zij de in verband
 met hunne uitzending voor den Indischen dienst aan hen of
 te hunnen behoeve dan wel ten behoeve van hun gezin van
 Landswege voldane gelden wegens tegemoetkoming in de
 kosten van uitrusting en overtocht naar Nederlandsch-Indië,
 zo mede alle andere aan hen ter zake voormeld middellijk
 of onmiddellijk van Landswege toegelegde gelden (met uit-
 zondering van genoten bezoldiging en hetgeen daarmede
 gelijk is te stellen), onverwijld in 's Lands kas zullen moeten
 terugstorten ingeval zij niet binnen den hun aan te wijzen
 termijn naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis der-
 waarts moedwillig afbreken of om andere redenen dan
 welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen
 ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaam-
 heden, waarvoor zij worden uitgezonden, niet aanvaarden,
 dan wel binnen 3 jaren na hunne aankomst in Nederlandsch-
 Indië worden ontslagen.
 Geen uitzending heeft plaats, alvorens gebleken is van
 lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.
 Gegadigden gelieven hunne ongezegelde verzoekschriften,
 aan den Minister van Koloniën gericht, met uitvoerige in-
 lichteningen en onder overlegging van afschriften van getuig-
 schriften, vóór 31 Augustus 1921 bij de 2de afdeling (Geld-
 wezen en Belastingen) van het Departement van Koloniën
 in te zenden.

(Staatscourant 25 Juli 1921).

Mutaties van 3 tot 10 Aug. 1921.

- Nieuwe Leden.*
- P. A. L. Eggermont, Onderwijzer Mulo-school Tondano, Res. Menado, f 5.
  - K. H. Jonkers, Idem, Idem, f 5.
  - F. J. Nainggolan, Gouvernements Indisch Arts, Idem, f 5.
  - R. A. Hermelyn, Agent Kon. Paketvaart Maatschappij, Gorontalo, f 5.
  - J. Weyerman, Particulier, Den Haag, van Speykstraat 61, f 5.

- Afschrijven.*
- J. D. Gomperts, Toelangan, s.f. Kremboeng.
  - F. P. C. van der Ploeg, Ingenieur Mijnwezen, Muntok.
  - V. E. Roemers, Opzichter B.O.W., Padeglang, Res. Bantam.
  - J. J. Vorderman, Ambtenaar In- en Uitvoerrechten, Belawan.
  - Otto van Vloten, Weltevreden.
  - A. Schuit, Onderwijzer, Weltevreden.
  - H. Ch. Boogaard, Controleur B.B., Soerakarta.
  - F. M. P. C. de Boer, Controleur B.B., Amoentai.
  - J. G. Becking, Controleur B.B., Djambi.
  - G. A. Cornelius, Machinist s.f. Pening, Modjokerto.
  - F. H. G. J. van Leeuwen, Assistent-Resident, Poerwokerto.
  - Dr. G. Leurink, Buitenzorg.
  - Datoe Soetan Maharadja, Padang.
  - B. L. Stibbe, leerling Landbouwschool Deventer, Kleine Overstraat 27.
  - J. A. Rotteveel, leerling Landbouwschool Deventer, Burgemeester van Suchtelenstraat II.

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 44 • Telef. 8580

Adreveranderingen.

- Dr. E. H. van Hasselt, Den Haag, van: Willem de Zwijgerlaan 33 naar: Hugo de Grootstraat 63.
- M. J. Krul, Politieopzichter O.-I., Eindhoven, van: Lindenlaan 17 naar: Heiligengeeststraat 22.
- J. L. van Gennep, Gep. Assistent Resident, Den Haag, Anna van Saxonstraat, van: 23 naar: 112.
- A. H. Hofkamp, Kapitein Inf., van: Bandoeng Sumbawestraat 14 naar: Den Haag, Valkenboschkade 516, f 5. (Is in de Mutatiestaat van 13 t/m. 20 Juli abusievelijk vermeld onder het hoofd „afschrijven“).
- H. Lever, Houtvester, van: Gedangan naar: Sidjoendjoeng (Padangsche Bovenlanden).
- G. G. P. de Reuver, Kapitein Mil. Administratie, van: Weltevreden Parapatian 16 naar: Makasser.
- Ch. G. M. Perk van: Halte Kemiri S.S.O.L. naar: Soerabaja Chemisch Adviesbureau „Schweizer“.
- W. L. H. van der Poel, Majoor Mil. Administratie, van: Bandoeng Dep. v. Oorlog naar: Magelang.
- Dr. C. L. van Steeden van: Den Haag Laan v. Meerdervoort 183 naar: Soestdijk (Utr.), f 5.
- C. A. H. Taminian, Onderwijzer Hood H.I.S. van: Ambon naar: Madioen.
- A. Hotz, Consul Generaal van Nederland Den Haag, van: Hotel Wille Brug naar: Riouwstraat 131.
- H. J. Both, techn. Student, Rijswijk, van: Willemstraat 19 naar: Verhagen Meimanstraat 36.
- Jhr. W. Laman Trip, Administrateur Landbouwschool, van: Hilversum Ministerpark 6 naar: Wageningen Villapark, f 5.
- H. W. Scheuer, Majoor Genie O. I. h. d. van: Brussel Rue du Prince Royal (tijdelijk adres), terug naar: Den Haag Buys Ballotstraat 4.
- F. W. G. Linck Jr. van: Leiden Oude Singel 220a (tijdelijk) naar: Utrecht Poortstraat 69.
- Dr. Hendrik Muller, Ministre de Hollande Bucharest van: Den Haag Bezuidenhout 273 naar: Bucharest 16 Gerada Romania.

Ik legatier aan de Vereeniging „Oost en West“, gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van

De ondergeteekende,

Naam.

Woonplaats.

Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.

Instituut W. G. TAANMAN
 de Perponcherstraat 101-103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. e. Inst. voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
- Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelh. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
Eigen Kofferfabriek
G. KERNER & Co.
BATAVIA DEN HAAG SOERABAJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038
Alle goederen worden onder garantie geleverd.
Eventuele vergissingen worden aan onze filialen
in Indië kosteloos hersteld.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

GEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

GEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggaban”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
  1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
  2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
  - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door TH. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Tekenen- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admittie examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	
- Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag.
Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
A. LAFEBER, Doctorandus in de Indische Letteren, Nicolaas-Tulpstraat 88, Den Haag. — Beginselen van Sanskrit en Pali; van Arabisch en Perzisch; verder Vergelijkende Taalkunde der Maleisch-Polynesische talen; Oud-Javaansche, Javaansch, Madoereesch, Soendaneesch, Balineesch, Maleisch, Bataksch, Atjehsch, Boegineesch en Makassaarsch, Rotineesch, Toutemboansch, LEDEN, die in deze opgaven opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ

MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek

„Cheario”

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTPELPIANO'S ORGELS

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 140 - TEL. H 2001

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

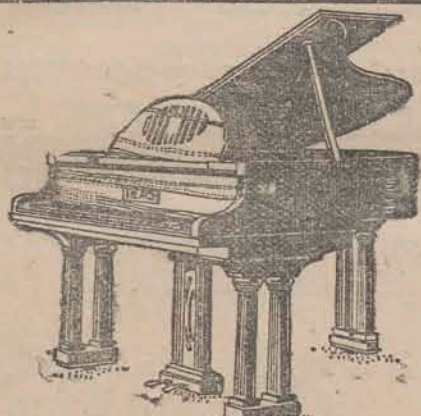

FRANS VAN WIJK & ZONEN

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE

SOERABAYA

Regentesselaan 123, Tel. H. 1403

Wendt U voor

Koop, Huurkoop, Verhuur
Inrullen, Repareeren, Stemmen
Transport

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAÏ & ZONEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Toehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.

Oudste en Soliedste Adres Oppericht Anno 1781

Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpotten
Loopers
Ledikanten

Bedden
Dekens
Matrassen
Vitragés
Gordijnen

Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

BAD

costuums
mutsen
mantels
mullen
handdoeken
lakens
matten

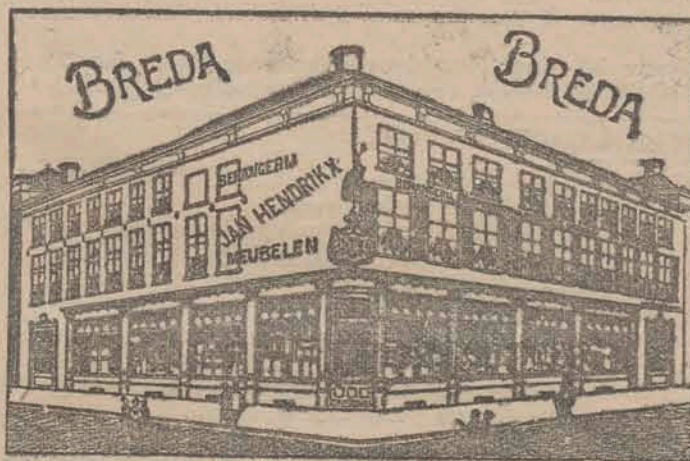
WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Zeer groote sorteering in

KOUSEN

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-8 - Telefoon 2808 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.